

A TÁRSASÁG A SZABADSÁGJOGOKÉRT EGYESÜLET BESZÁMOLÓJA KÖZHASZNÚ TEVÉKENYSÉGÉRŐL

Bevezető

2021 több szempontból hasonlított 2020-ra. Ebben az évben is túl sokat volt a csapat távol egymástól, idén is több tervünket kellett újragondolni a világjárvány miatt. Rengeteget foglalkoztunk 2021-ben is a koronavírus járvány miatti korlátozásokkal és intézkedésekkel. A jogsegélyszolgálatunkhoz beérkező, a járványhoz kapcsolódó kérdések száma elérte az ötezret, folyamatosan készítjük és frissítjük a weboldalunkon a tájékoztatókat, amiket többszázren használtak tájékozódásra. Emellett több, a járványhoz kapcsolódó témában is kiálltunk az alapvető jogok mellett. Az egészségügyi dolgozóknak jogsegélyt és az eljárásokhoz mintadokumentumokat kínáltunk, amikor a kormány a járvány közepén változtatta meg a jogviszonyukat. Negyven szervezettel közösen nyílt levéllel és petícióval igyekeztünk felhívni az államot arra, hogy hatékony intézkedésekkel védje meg a mélyszegénységben élőket a járványtól. Fontos elismerés volt számunkra, hogy a megfeszített munkánkat díjazták *A legnagyobb hatású projekt* Civil-díjjal azok a társaink, akik pontosan értik, hogy milyen civilként dolgozni.

TÁRSASÁG A
SZABADSÁGJOGOKÉRT

Sikereket értünk el a hazai és nemzetközi bíróságok előtt. Az állam átlátható működése feletti örökös egyik fontos célunk. Több pert indítottunk, és megszereztük az oltási tervet. Egészen az Európai Bíróságig mentünk, hogy kiderüljön mi áll abban a jelentésben, ami az uniós pénzből pocsék közvilágítást felszerelő Elios Zrt. pénzfelhasználásával foglalkozik. Bíróságon védjük meg a Menedék Egyesület jó hírnevét, amit a közmédia sértett meg. Az ügy fontos lépés az államilag meghurcolt civil szervezetek védelmében. Idén is számos perben álltunk ki a szabad sajtó és az aktív polgárok mellett. Családokat, szülőket képviseltünk, amikor az állam megsértette jogaikat, elszakította tőlük gyerekeiket, semmibe vette a döntési szabadságukat.

Egész évben nem lankadt a figyelmünk. Mi voltunk azok, akik felhívták a figyelmet arra a veszélyes törvényre, ami legalizálja a fiktív lakcím létesítését, megágyazva a voksturizmus néven ismert választási csalásnak. Tavaly is számos önkormányzati rendeletet böngésztünk végig, hogy elérjük a szegényeket indokolatlanul sújtó rendelkezések törlését. Folyamatosan monitorozzuk a szélsőséges szervezetek megmozdulásait, és azt, hogy az állami szervek, a rendőrség megfelelően lép-e fel a veszélyes csoportokkal szemben.

Bár sokszor kellett a munkánkat újratervezni, mert számos, előre nem látott jogsértés merült fel, mégis maradt erőnk, hogy a hosszú távú céljainkért dolgozzunk. Ezek közül az egyik legfontosabb, hogy egyre több szabad és bátor ember vegyen részt aktívan a közéletben. A regionális programunkban azért dolgozunk, hogy az általunk ismert jogi lehetőségeket és praktikus eszközöket sikeresen adjuk át országsszerte szervezeteknek, polgároknak. 2021-ben megnyitottuk az első regionális irodánkat Pécsen. Szegeden és Debrecenben jogsegélyszolgálatot indítottunk. Rengeteg civil szervezettel és polgárral vettük fel a kapcsolatot, országsszerte már 13 témában tartunk szakmai műhelyeket.

Az előttünk álló 2022-es év egy sima választási évnél is izgalmasabb lesz. Mi, a TASZ részéről azt ígérhetjük, hogy következetesek és hajthatatlanok maradunk. Mindig ott leszünk, ahol szükség van a jogvédelemre. Akkor végezzük igazán jól a dolgunkat, ha egyszerre tudunk az aktuális helyzetre reagálni, abban megvédeni az értékeinket és a polgárok jogait.

A járvány során megmutatott alkalmazkodási képességünk következetességgel párosul. Ahogyan eddig is mindig, ugyanazokat az elveket és jogokat fogjuk számon kérni bárki is van hatalmon. Jogvédőkre minden helyzetben szükség van, ezt ismerték fel alapítóink is 1994-ben. Minden rendszerben, még a leginkább demokratikus rendszerben is szükség van azokra, akik függetlenül számon kérik a hatalmat, kiállnak azok mellett, akiknek sorsát nem figyeli sem részvét, sem figyelem. Következetesek maradunk, mert mi abban hiszünk, hogy nem csak ki lehet, ha nem ki is kell állni az igazságtalanság, a jogtipró törvények ellen, de ezt csak hitelesen, vagyis a másokon számon kért elvek magunkon való számon kérésével lehet.

Következetesnek kell maradunk azért is, mert hosszú még az út oda, hogy legyen Magyarországon is egy stabil és széleskörű aktív polgári közösség. Mi abban hiszünk, hogy akkor lehet Magyarország sikeres, ha sokan vagyunk, akik részt veszünk a közös ügyek megvitatásában és eldöntésében, ha sokan vagyunk, akiket érdekel a politika annyira, hogy véleményt is formáljunk róla, és ahol sokan érezzük: van hatalmunk számon kérni a döntéshozókat.

EGYENLŐ. BÁTOR. SZABAD. Ezekben az értékekben hiszünk. Meggyőződésünk, hogy csak akkor lehetünk igazán sikeres ország, ha minden polgár egyenlő jogokkal és esélyekkel rendelkezik. Ha nem dől el sorsunk végérvényesen a születésünk pillanatában.

SZABAD-díj 2021

„Azt szeretnénk, ha a jelöltek egytől egyig éreznék, hogy hálásak vagyunk nekik. Sokszor szembesülnek nehézségekkel, mi ezt szeretnénk ellensúlyozni azzal, hogy ma este Őket ünnepeljük.”

Kapronczay Stefánia

Minden évben különleges nap számunkra, amikor megünnepeljük a SZABAD-díj jelöltjeit és átadjuk a díjakat, hogy elismerjük azokat a bátor embereket, akik egy szabadabb Magyarorszáért dolgoznak. 2021-ben kilenc rendkívüli embert, kilenc rendkívüli történetet ismerhettünk meg. Van köztük, aki a Balaton-partot védi, más a szabad kultúráért küzd, és vannak, akik a járvány alatti megalkuvásmentes helytállásukért lettek jelöltek. Máshonnan indultak, más célokért küzdenek. Egy valami közös bennük: reményt adnak, hogy érdemes nemes ügyekért küzdeni Magyarországon.

SZABAD-díjátadó, 2021. szeptember 17.

Abban hiszünk, hogy ha elmeséljük és felhangosítjuk azokat a történeteket, amikben emberek kiálltak az igazukért, küzdöttek a közösségük jogaiért, nem féltek szembeszállni a hatalommal, akkor ezek a történetek másoknak is erőt és inspirációt adhatnak. Szeretnénk, ha azok a történetek lennének hangosak, amelyek cselekvésre inspirálnak, amik arról szólnak, hogy bárki létrehozhat valami fontosat, valami rendkívülit. Ilyen történet volt a 2021-es jelölteké:

- Ignác Judité, Fedorkó Boglárkái és az Ame Panzh-é, ami felületet ad a roma fiataloknak, hogy szabadon beszélhessenek az őket körülvevő közönytől és gyűlöletről;
- Bukovszki Andrásé, aki azért áll ki, hogy a Balatont szerető embereknek maradjon még valami a tópartból;
- Juhász Papp Laura Edinái, aki nem hagyta annyiban, hogy a mozgáskorlátozott embereket figyelmen kívül hagyják a dunakeszi vasútállomás felújításakor;
- Szalay Anna Lillái, aki eléri, hogy a fiatal nőt, az influenzert és a modellt is lássuk benne és senki ne intezze el annyival, hogy ő egy Down-szindrómával élő lány;
- Dr. Szijjártó Lászlói, aki kiállt azért, hogy az egészségügyi ellátórendszer hibáit a járvány idején ne hallgassák el;
- és Sztojka Edinái, aki ápolóként a koronavírus miatt magára öltött szkarfanderben tapasztalhatta meg, hogy milyen, amikor nem néznek rá gyanakvóan a bőrszíne miatt.

„Hiszünk a nyíltságban, az átláthatóságban, a közösségi gondolkodásban, mindez a mai Magyarországról egyre kevésbé mondható el. A közösségük alapértékei a szabadság, a nyitottság és mindenekelőtt a humánus. Az is a dolgunk, hogy bátrak legyünk, ezzel példát mutatva, hogy lehet, sőt kell merni, mert más nem merhet helyettünk.”

Csató Kata képviselte a Freeszfe Egyesületet, akik bátor kiállításukkal elnyerték a zsűri díját.

„Arra jöttünk rá, hogy nekünk szivárványcsaládoknak is muszáj tennünk valamit azért, hogy a hazánk szabadabb, elfogadóbb, klasszabb hely legyen. Lehetne létezni a saját buborékunkban, lehetne inkább a gyerekeinkre koncentrálni, de épp a gyerekeink miatt kell beleállni ebbe, muszáj tennünk azért, hogy egy jobb kedvű, nyugodtabb, élhetőbb és elfogadóbb országban nőhessenek fel.”

Pál Márton, aki elindította „A család az család” kampányt, és ezzel elnyerte a közönségdíjat.

„Az álmok hajtják előre a gyerekeket, és egy olyan támogató környezet, akik hisznek abban, hogy képesek ezt elérni. Hinni a saját álmunkban, az a valódi szabadság. Ezért mi a Csörögi Tanodában hiszünk a gyerekekben, hogy szabadabb döntést hozhassanak a jövőjükéről.”

A BOOKR Kids különdíját a Csörögi Tanoda munkatársai, Hárs Nóra és Kalina Yvette vették át, akik hátrányos helyzetű gyerekeknek segítenek az iskolai tananyag elsajátításában és képességeik játékos fejlesztésében, programokat szerveznek számukra.

A SZABAD-díj 2021 támogatói: 444.hu, Brit Nagykövetség, BOOKR Kids, PekSnack, Búza Kriszta – Kitchy Design, Velényi Réka és Sike Balázs – Sike Pince, Hitka Viktória és egy anonim adományozó. Köszönjük!

#többkötössze kampány

Az elmúlt 30 évben hozzászoktunk, hogy egymással ellenséges táborokra bontják a társadalmunkat. Hogy a politikusok és választott képviselőink azt hangsúlyozzák, mi az, amiben mások vagyunk: hogy más a bőrszínünk, más gondolkodunk a világról, vagy éppen más szeretünk. Az elmúlt években azt tapasztaljuk, hogy soha nem látott szintet ért el a gyűlöletkeltés, amit a már 12 éve kormányon lévő előszeretettel használnak. Az elmúlt évek kormányzati kommunikációját az idegengyűlölet határozta meg, 2020-ra pedig egyértelművé vált, hogy bárkiből lehet céltábla, ha a hatalom érdeke úgy kívánja. Az ország vezetői nyilvánosan megbélyegzik és kirekesztik azokat, akik más gondolkodnak és akiket nem tartanak elég értékesnek. Ők akarják megmondani, hogy mi a család, mit jelent magyarnak, vagy éppen kereszténynek lenni hazánkban.

Szerintünk fontos, hogy az emberek felismerjék, hogy a kirekesztés mára politikai eszköz lett, és ezzel a tudással vétezzék fel magukat a gyűlöletkeltő megnyilvánulások ellen.

Úgy látjuk, hogy csak társadalmi összefogással érhető el, hogy megálljt parancsoljunk a politikailag motivált kirekesztésnek és gyűlöletkeltésnek. Annál is inkább, mert a jövőnkéről van szó, arról, hogy milyen országban fogunk élni az elkövetkező évtizedekben, hiszen a gyűlöletkeltés hosszú távon mérgezi a társadalmat. Mi hiszünk egy országban, ahol mindenkinek helye van, és abban, hogy erősebbek vagyunk, ha megosztottság helyett közösen dolgozunk a problémák megoldásán. Ezért 2021. június 4-én a Nemzeti Összetartozás napján #TöbbKötÖssze címmel kampányt indítottunk Nagy Zsolttal, a TASZ nagykövetével. A kampányhoz készült film

operatőr-rendezője a Kossuth-díjas Erdély Mátyás, az Oscar-díjas Saul fia operatőre volt. A kampány részeként információkat és eszközöket nyújtottunk az állampolgárok részére, amikkel felvértelve hatékonyan tudnak tenni a gyűlöletkeltés ellen, és ki tudnak állni a leghétköznapibb helyzetekben is azok mellett, akiket indokolatlanul támad a hatalom. A kampányhoz levélküldő akció társult, amelyben a csatlakozók Áder János Köztársasági Elnök részére juttathatták el nyílt levelünket, melyben azt kérjük, ne hallgasson, és ne maradjon tétlen a kormányzati szinten szított gyűlöletkeltéssel szemben. A kiküldők számára exkluzív hírlevelet indítottunk, amiben három hetente értékeket, érzéseket és érveket adunk a kirekesztés és a gyűlöletkeltéssel szembeni kiálláshoz.

Október 23-án ismert emberekkel együttműködve a közösségi média felületeinken mutattuk be, hogy milyen sokféle módon érinthet minket a kirekesztés, és hogy milyen széles a jó gyakorlatok, pozitív megoldások lehetőségétára. Erre az alkalomra két magyar művészeti projekttel, a Delka-val és az Olovka Studio-val közösen megalkottunk egy pólóból és egy kitűzőből álló csomagot, amivel bárki bárhol elmondhatja: Több köt össze minket, mint ami elválaszt. Emellett novemberben #kössükössze néven adománygyűjtő maratont indítottunk, ahol nagykövetek kézzel kötött alkotásaikkal gyűjtöttek nekünk támogatást.

Hiszünk benne, hogy mi tehetünk azért, hogy megtörjük az elmúlt 30 év szokásait, hogy most olyan választási kampányban kelljen megmérettetni magát a politikusoknak, ahol legfeljebb a gyűlöletkeltés ellen való felszólalás lehet eszköz, a kirekesztő mondatok semmiképp. Mert a hatalmon lévők feladata, hogy megtestesítsék a nemzeti egységet, hogy elősegítsék a társadalmi egyenlőséget, hogy mindannyiunkat képviseljenek.

2022 után mind ebben az országban fogunk élni, rajtunk múlik, hogy mivé tesszük. Itt az ideje, hogy végre elhiggyük: létezhet olyan Magyarország, amelyben mindenki otthon érezheti magát.

önkéntes koordinátorunk és néhányan a #többkötössze kampány résztvevői közül

A környezetüket védő aktív polgárok mellett állunk

Korábban is nagy számban érkeztek hozzánk olyan jogsegélyek, amelyek arról szóltak, hogy a polgárok helyi ügyekbe szeretnek volna beleszólni. Az elmúlt évben azt láttuk, hogy ezek egyre nagyobb számban kapcsolódnak a természet- és környezetvédelemhez. Több tucat olyan ügyünk volt 2021-ben, ami ebbe a körbe sorolható. A Fertő tóért fellépő Nagy Tavak Koalíció és a Velencei-tavat védő Alba Natura Civil Alapítvány is megkeresett bennünket. Mindkét szervezetben olyan elkötelezett polgárok vannak, akik környezetüket szeretnék megóvni a pusztulástól és pusztítástól. A tapasztalatok szerint az állami szervek nem nyitottak arra,

hogy a környezet védelméért tevékenykedő civileket bevonják a döntéshozatalba: ha vannak is közmeghallgatások vagy véleményezések, azok sokszor manipulatívák, kiüresítettek.

Nekik is, és másoknak is tudtunk olyan eszközöket adni, amellyel tehettek a környezetük védelméért: a közérdekű adatok igénylése, a közérdekű bejelentések és a közigazgatási per mind olyan eszközök a környezetükért fellépni szándékozó polgárok kezében. Ezek az eszközök mindenképpen alkalmasak arra, hogy felhívják más emberek vagy éppen a sajtó figyelmét a problémákra, és lassítsák a romboló folyamatokat, még ha nem feltétlenül képesek is megállítani a természetet az üzleti érdekek oltárán feláldozni kész hatalmat. A célzott jogi segítségnyújtás mellett felvettük a kapcsolatot kifejezetten zöld ügyekben aktív civilekkel, és elkezdtük azt feltérképezni, hogyan tudunk számukra hatékony jogi háttérrel nyújtani a saját küzdelmeikhez. Nem csak a környezetet védjük ezzel, hanem támogatjuk azokat a bátor és aktív polgárokat is, akik hajlandóak tenni mindannyiunk természeti környezetéért.

Azt látjuk, hogy a bátorság nem veszett ki Magyarország polgáraiból és azt tapasztaljuk, hogy a környezet védelme egyre fontosabb számukra. Az elmúlt bő egy évben mindent megtettünk azért, hogy e bátor polgároknak az összes jogi eszköze meglegyen a jog- és érdekérvényesítéshez. A kérdés, hogy ez a bátorság és tudás össze fog-e érni, és kialakul-e egy olyan rendszerkritikus civil társadalom Magyarországon, amely reagál a hatalom környezetet és társadalmat károsító szándékaira.

Új irodákat nyitunk az országban

2020-ban elkezdtek kiépíteni a Budapesten kívüli jelenlétünket, és személyes jogsegélyszolgálatot indítottunk Pécsen és Debrecenben. 2021-ben tovább folytattuk Regionális Programunk keretében a vidéki elérhetőségeink megerősítését, így már a szegediek számára is elérhetővé vált a személyes jogsegély. Fontos célkitűzésünk, hogy Budapesten kívüli irodákat nyissunk, hogy így is hozzájáruljunk a demokratikus részvétel növekedéséhez, és ahhoz, hogy közéleti kérdésekben minél több jogtudatos polgár nyilvánuljon meg. Úgy látjuk, hogy célzottabban van szükség a jogi segítségre, a jogtudatosításra Budapesten kívül, emellett számunkra is fontos, hogy jobban megismerjük az itt élő emberek problémáit és keressünk ezekre a problémákra az alapjogokkal összhangban lévő megoldásokat.

Első, Budapesten kívüli irodánk megnyitását egy kutatás alapozta meg, a helyszín meghatározása során sok különböző szempontot kellett figyelembe vennünk. A kiválasztási folyamat eredményeként 2021 márciusában Pécsre esett a választásunk. 2021-ben megrendezték az első vidéki Pride felvonulást is Pécsen. Mi is ott voltunk, hogy a felvonulás előtt a civil faluban bemutassuk a munkánkat a helyieknek.

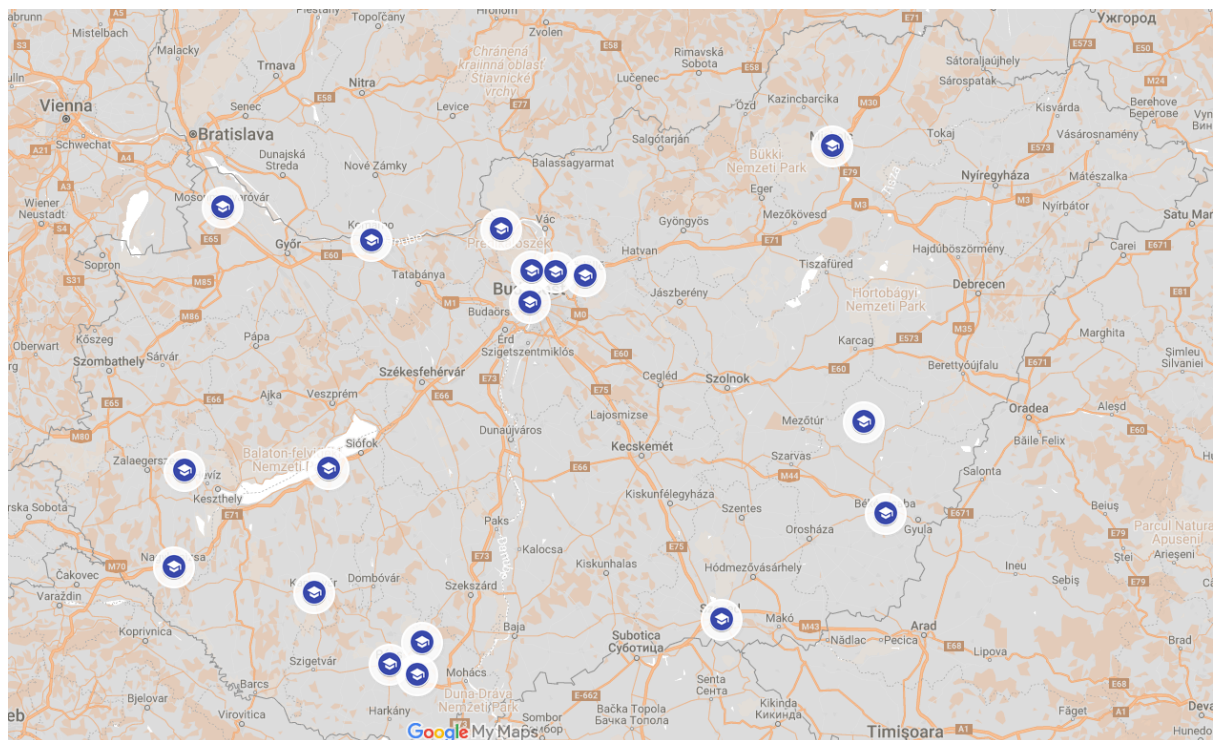
Tavasszal a járványhelyzetre tekintettel online formában működött a jogsegély, nyár óta azonban személyes jogi tanácsadásra is van lehetőség. A dél-dunántúli régióban eddig több, mint 40 esetben nyújtottunk jogi segítséget, változatos témákban kerestek bennünket Pécsen kívül Kaposvárról, Szekszárdról, Dombóvárról is. Adtunk jogi tanácsot gyülekezési joggal, közérdekű adatigényléssel kapcsolatban, foglalkoztunk gondnokság alá helyezéssel, gyermekkiemeléssel összefüggő kérdésekkel, de a Covid-19 járvány kapcsán hozott szabályozással, döntésekkel kapcsolatban is kérték a segítségünket a hozzánk forduló polgárok.

Vidéki jelenlétünkkel célunk az is, hogy a tenni akaró, aktív, demokratikus értékeket valló emberek cselekvését és egymáshoz, illetve a TASZ-hoz kapcsolódását segítsük, és a helyi civil szervezetekkel együttműködünk. A pécsi irodánk megnyitójára meghívtuk a helyi civil szervezeteket, hogy közelebbről is megismerjük egymást, feltérképezzük a lehetőségeket az együttműködésre, és megtudjuk, miben számítanak támogatásunkra. Pozitív tapasztalat, hogy több civil szervezet is megkereste már a helyben lévő munkatársunkat.

2021-ben is szerveztünk műhelyeket szerte az országban, melyek célja, hogy az állampolgárok eszközöket és tudást kapjanak, illetve osszanak meg egymással arról, ha közösségükben, településükön felmerül egy probléma, akkor hova fordulhatnak, mit tehetnek. Fő célunk az állampolgárok jogtudatosítása, tájékoztatása jogaikról és lehetőségeikről, melyek segítségével változást érhetnek el környezetükben. Célunk emellett az is, hogy a civil közösségek és szervezetek tovább erősödjenek, ezért tartunk olyan műhelyeket is, amelyek kifejezetten érdekérvényesítő és közösségfejlesztő csoportoknak szólnak, például kommunikációs stratégiáról és eszközökről, a közösségi oldalak szervezeti használatáról, illetve az egyenlő bánásmódról kisebbségi csoportok esetében.

2021-ben 16 műhelyfoglalkozást tartottunk az ország különböző pontjain, például Pécsen, Miskolcon, Mosonmagyaróváron, Nagykanizsán és Komáromban. A Covid-19 járvány miatt a műhelyek majdnem fele

online valósult meg, ami sok szempontból nem szerencsés, viszont ennek köszönhetően a legkülönbözőbb településekről és élethelyzetben élők (kisgyerekes anyukák, mozgásukban korlátozott emberek) tudtak a foglalkozásokon részt venni. Emiatt azt tervezzük, hogy online műhelyeket a későbbiekben, hosszú távon is szervezni fogunk.

2021-ben megtartott műhelyeink helyszínei

A TASZ sok és egymástól nagyon eltérő témákkal foglalkozik a jogvédelem területén, és ez nincs másképp a nyitott műhelyek kapcsán sem. Témáink közül az állampolgári aktivizmust támogató Helyi aktivizmus 1x1 műhelyünk az egyik leghangsúlyosabb, ahol az állampolgárok hétköznapi problémáira kínálunk jogi megoldásokat és olyan eszközöket, amelyek segítségével változást lehet elérni.

Hisszük, hogy a kritika alapja a tudás, vagyis ahhoz, hogy egy témáról kiforrott véleményünk legyen, tudásra és információra is szükségünk van. Ehhez sokszor külön kérni kell az információkat és adatokat, például közérdekű adatigénylés formájában. Aktív állampolgároknak, újságíróknak erről is tartottunk műhelyet 2021-ben. Szerveztünk eseményt a homofób törvény miatt kérdésektől zsongó pedagógusoknak, kommunikációs stratégiáról informális csoportoknak, az irányadó életkor betöltése utáni óvodában maradásról óvodáskorúak szüleinek, gondnokságról fogyatékossgal élő gyermeket nevelő szülőknek, és az egyenlő bánásmódról kisebbségi csoportoknak. A jövőre nézve továbbra is fontos célkitűzésünk a Budapesten kívüli jelenlétünk, láthatóságunk, jogsegélyeink megerősítése, műhelyeink folytatása, és a következő regionális iroda megnyitása.

Gyűlölet helyett emberi jogokat, érvénytelen kérdések helyett elfogadást

Amikor a TASZ hosszabb távú stratégiáját, éves tevékenységeit tervezzük, immár több éve számolnunk kell az állam által szervezett gyűlöletkampányok lehetőségével. Nagyjából az is előre látható, hogy mely sérülékeny csoportokkal szemben indulhat egy-egy ilyen kampány. 2020 elején szemtanúi lehettünk a börtönkárterítésekre és a szegregáció elleni fellépésre felépítendő romaellenes kormányzati kampány megindításának. A járvány kisszámú pozitív hatásának egyike, hogy éppen a járvány miatt nem volt módja a kormánynak ezt a gyűlöletkampányt kiteljesíteni.

2021 nyarának elején azonban váratlanul elkezdtek keményen fellépni a pedofil bűnelkövetőkkel szemben. Ismerve az orosz LMBTQI+-ellenes kampányt, a kezdetektől biztosak lehettünk abban, hogy a magyar kormány sem tervez mást, mint hogy egyenlőséget tegyen a pedofilok és az LMBTQI+ emberek közé. Az elejétől fogva tudtuk, hogy a gyerekeket megrontó pedofilokat lépcsről lépcsőre fogják összemosni az LMBTQI+ emberekkel – pedig **a gyermekek ellen elkövetett erőszakot még véletlenül sem szabad összekeverni azzal, amikor felnőtt**

emberek egymás iránti vonzalma a kölcsönös szereteten alapul. Ezek a lépések azonban váratlanul hamar bekövetkeztek (talán nem függetlenül az időközben szárnyra kapott, a kormánynak kellemetlen Pegasus-ügytől, ami szintén sok feladatot adott nekünk idén): még el sem fogadta a parlament a pedofilokat célzó törvényjavaslatot, az máris kiegészült a homo- és transzfób rendelkezésekkel.

Amilyen óriásira fújta a kormány a gyűlöletkampányt, jogi értelemben annyira gyenge eszközöket választott hozzá. A jogszabályokat olyan pontatlanul fogalmazták meg, a tényállásokat olyan elnagyoltan találták ki, hogy valós jogi korlátokat ezekkel alig emeltek a „homoszexualitás megjelenítésével” szemben. Épp elég azonban az a közvetett hatás, ami a társadalom jogkövetkezményektől való, sok esetben megalapozatlan félelmére alapoz. A TASZ jogsegélyszolgálatát elárasztották az aggódó könyvtárosok, tanárok, színházak levelei, akik mind arról érdeklődtek, milyen retorzió éri majd őket, ha LMBTQI+ tartalmakat jelenítenek meg. Érkeztek a kérdések az LMBTQI+ emberektől is, akik attól féltek, az új szabályok a létezésük jogát is elvitatják. Első lépésben **részletes tájékoztatót készítettünk**, amiben végigvettük, hogy jogi szempontból hogyan értelmezhetők az új szabályok, és milyen tényleges következmények fűződnek hozzájuk. Igyekeztünk megnyugtatni mindenkit, hogy a jogszabálynak aligha lehet közvetlen jogi következménye, és felhívtuk a figyelmet, hogy az egész társadalmat óriási felelősség terheli, mert a jogszabály épp annyi tartalommal fog megtelni, amennyire a közösségünk betartja. Közben **részt vettünk a Parlament előtt tartott, tízezres homo- és transzfóbia elleni tüntetés szervezésében** is. Sajnálatos, hogy egy ilyen, súlyosan alaptörvény-sértő jogszabállyal szemben nem lehet közvetlenül az Alkotmánybíróság eljárását kezdeményezni – ezért **az ombudsmanhoz fordultunk részletes beadványunkkal**, tételesen levezetve, hogy az egyes rendelkezések mennyiben alapjogsértők, és kérve, hogy az alapjogi biztos forduljon az Alkotmánybírósághoz a jogszabály megsemmisítése érdekében.

Időközben a kormány népszavazást is kezdeményezett. A kérdésekkel azt a narratívát erősítik, hogy az LMBTQI+ emberek fenyegetést jelentenek a gyerekekre. **Úgy döntöttünk, hogy mind az öt kérdéssel szemben felülvizsgálati kérelmet nyújtunk be a Kúrián.** A beadványokban úgy érveltünk, hogy a kérdések sértik az egyértelműség követelményét, egy részük kifejezetten a gyermekek szabad tájékozódásának korlátozására irányul, valamint az LMBTQI+ emberekkel összefüggő társadalmi kérdések tabusítása, megbélyegzésük is sérti az Alaptörvényt, amely az emberi méltóság részeként a szexuális irányultságot is védi.

Nagy sikerként éltük meg, hogy októberben a Kúria, az emberi méltóság védelme mellett kiállva, megtagadta annak a kérdésnek a hitelesítését, ami úgy szólt, hogy „Támogatja-e Ön, hogy kiskorú gyermekek számára is elérhetőek legyenek a nemátalakító kezelések?” A Kúria úgy döntött, hogy ez a kérdés azért nem hitelesíthető, mert a népszavazás nem irányulhat az Alaptörvény megváltoztatására, márpedig bárhogyan válaszol egy érvényes népszavazáson a többség erre a kérdésre, mindenképp az Alaptörvény módosítása válna szükségessé. Végül ez a kérdés nem is szerepelt a szavazólapra a 2022-es kiközsítő népszavazáson.

A Kúria a másik négy kérdést átengedte, így ezekkel a döntésekkel szemben 2021 év végén az Alkotmánybírósághoz fordultunk, készülve arra is, hogy a 2022-es választási kampányban is számítanunk kell az LMBTQI+ emberekkel szembeni kormányzati hergelés folytatására.

Budapest Pride felvonulás 2021

A TASZ válasza a járványhelyzet állami félrekezelésére

Az elmúlt 12 évben már sokan tapasztalták meg saját bőrükön, hogy az államban egyre kevésbé lehet bízni: a gránitszilárdságúnak mondott szabályok valójában gumiból vannak, a hatóságok megbízhatatlanok, az állami szolgáltatások rossz minőségűek, ha egyáltalán elérhetők. Aki tehetne, megtanulta az államtól minél függetlenebbül élni az életét. A járványhelyzetben azonban nem tudjuk függetleníteni magunkat az államtól, a mindennapi életünkre alapvető hatással van az, hogy a kormány mennyire hatékonyan teljesíti a járványkezelő, tájékoztató feladatait.

A járványhelyzet kezdetén érthető volt, hogy a kormány nem tudott kiérlelt, jól követhető, minden élethelyzetet lefedő és mindenki számára érthető szabályokat alkotni és nem ment zökkenőmentesen a polgárok tájékoztatása sem. De sajnos ez az azóta eltelt két év alatt sem változott lényegesen. Kapkodás, utolsó pillanatra hagyott szabályalkotás, értelmetlen, önmaguknak ellentmondó rendelkezések, utasításokban, körlevelekben megfogalmazott szabályok – továbbra is ez zajlik. Ma bejelentenek valamit, holnap megcáfolják, legyen az új szabály, információ a kötelező oltásokról, a karanténról vagy az oktatásra vonatkozó szabályokról.

Az iskolákban teljes a kaosz, az egyik intézményben így járnak el, a másikon úgy. A gyakran újból meg újból karanténba kerülő gyerekek kiesnek az érdemi oktatásból, a gyerekek otthonmaradó szülők nem kapnak táppénzt, de a szabadságkeretüket is rég kimerítették már. Az egészségügyet katonai rendszerű igazgatás alá vonták, az egészségügyi dolgozókat a szolgálati jogviszonnyal, majd a felmondási tilalommal lehetetlen helyzetbe hozták. A kórházakban úgy halnak meg a betegek, hogy a hozzátartozóik nem tudhatnak róluk semmit. A várólisták csak nőnek és aki nem tudja kifizetni magának a PCR teszt költségét az sokszor kiszorul az ellátásból. Pereskednünk kellett az oltási tervért, hozzáférhetetlenek a részletes járványadatok, a vakcinák hatékonyságáról sem tudhatunk meg biztosat. Az oltási program toporog, épp a leginkább rászorulók nem kapnak érdemi segítséget.

A járvány korábban ismeretlen helyzeteket és szabályokat hozott. **A TASZ-nak rendkívül kényes kommunikációs szerepben kellett helytállnia:** egyszerre volt szükség az új szabályok gyors értelmezésére és az emberek közérthető tájékoztatására; a szabályok értékelésére, hogy azok mennyiben állják ki a jogállamiság próbáját; és hogy watchdogként felszólaljunk az állam mulasztásai, jogellenes lépései ellen. Közben olyan komplex szabadságjogi kérdésekben kellett véleményt formálnunk, mint a védőoltás kötelezővé tétele. Számtalan nyilvános megszólalásunkban a gyakran hisztérikus közhangulat ellenére igyekeztünk tartani magunkat a közérthető, jogilag megalapozott, értékalapú tájékoztatás elveihez.

A TASZ hiánypótló jogtudatosító tevékenységével valamelyest pótolni tudta az állami tájékoztatás elmaradását; információs oldalainkat százezrek használják, jogsegélyszolgálatunk pedig sok ezer egyedi kérdést válaszolt meg. Eközben folyamatosan számon kérjük a járvány jogállami kezelését közérdekűadat-igénylésekkel és jogi eljárások indításával. Így hamar az a helyzet állt elő, hogy **a legtöbb járványhelyzettel kapcsolatos kérdésben a TASZ vált a fő hiteles, közérthető, gyakorlati segítséget is nyújtani tudó információforrássá.** A gyorsan változó környezetben és szabályok közepette az anyagainkat folyamatosan frissítjük, az ügyfeleinktől és a hatóságoktól érkező visszajelzések, gyakorlati tapasztalatok alapján is. Így nemcsak az aktív, jogtudatos polgárokat érjük el, tájékoztatóink mindenkinek segítenek, akik a járványhelyzet idején a legalapvetőbb kérdésekre keresnek megbízható válaszokat.

A JÁRVÁNNYAL KAPCSOLATOS JOGI SEGÍTSÉGNYÚJTÁSUNK A JÁRVÁNY KEZDETE ÓTA

Koronavírussal kapcsolatos megkeresések	5000+
Összes koronavírussal foglalkozó tájékoztató anyagunk, állásfoglalásunk száma	34
Látogatások száma a koronavírussal foglalkozó oldalainkon	3.067.995
Sajtómegjelenések	749

Munkatársaink válaszolnak a hozzánk érkező kérdésekre.

A legkiszolgáltatottabbakért a járványhelyzetben is

A 2020-ban kezdődő koronavírus-járvány és az azzal párhuzamos korlátozások a társadalom legkiszolgáltatottabb rétegeire sokkal erősebb hatással voltak, mint másokra. A koronavírus a szegénységben élők körében jár a legsúlyosabb következményekkel, hiszen rosszabb egészségügyi állapotban és higiéniai körülmények között élnek régóta, mint a többségi társadalom. Ráadásul a lezárások, korlátozások különösen hátrányos helyzetbe hozták azokat a családokat, akiknek sem anyagi, sem más tartalékaik nem voltak, így a munkahelyvesztés azonnali egzisztenciális katasztrófához vezetett náluk.

Ez a hatás a járvány kitörésétől kezdve előre tudható volt, terepmunkás kollégánk mini-kutatása Borsod megyében pedig csak megerősítette ezen feltételezésünket. Ezért már tavaly **a kormányzathoz és illetékes szerveihez fordultunk, hogy tegyenek célzott intézkedéseket a hátrányos helyzetű családok megmentése érdekében.**

Azt kértük, hogy nyújtsanak rugalmasan felhasználható krízistámogatást az önkormányzatoknak, amelyből a szükséges védőfelszereléseket (fertőtlenítőszer, maszkok, kesztyűk), infrastrukturális beruházásait (ételhordók, ivóvíztartályok) és (rendkívüli) települési támogatást (lakbértámogatás, közüzemi díjak átvállalása, gyógyszertámogatás, internet-előfizetés a távoktatásban résztvevő hátrányos helyzetű gyermekek családjainak, eszköztámogatás) nyújthatnak a rászoruló lakosaiknak. Kértük továbbá, hogy biztosítsanak ingyenes tesztelést, egészségügyi ellátást a kistélepléseken is.

Ahhoz, hogy a tömegesen elszegényedő családok és gyermekeik ellátása ne nehezedjen végletekig az önkormányzati intézményekre, szükséges egy azonnali, jövedelempótló juttatás a rászoruló családoknak. Azt is kértük, hogy hosszabbítsák meg az egész Európában legrövidebb ideig járó foglalkoztatást helyettesítő támogatást, és emeljék ennek összegét.

Készítettünk egy mintabeadványt a kistéleplések önkormányzatainak, nemzeti önkormányzatainak és civil szervezeteknek, hogy panaszokat és közérdekű bejelentéseket tehessenek a megyei népegészségügyi osztálynál, segítséget kérve a védekezésben.

2021 elejére aztán elérhetővé váltak a koronavírus elleni védőoltások, ettől kezdve azért küzdöttünk, hogy - többek között - az átoltottsági adatok nyilvánosságra kerüljenek, és az oltási kampányból kiszoruló tömegek számára is elérhetőek legyenek az oltások.

Miközben nyár elején bejelentette a miniszterelnök, hogy mindenki, aki igényelte, be van oltva és átállhatunk a készenléti oltásra, addig mi egyoldalú levelezést folytattunk az állami hatóságokkal, miniszterelnökséggel és minisztériumokkal, hogy elérjük: oltóbuszos kampányokkal vigyék helybe az oltást a rászorulóknak számára, és közben a járvány egyéb olyan negatív következményeiről se feledkezzenek meg a hatóságok, amelyek a hátrányos helyzetű családokat érintik. Ritka válaszaikban a felelős szervek arról értesítettek minket, hogy a falvakba varrógépeket biztosítanak a maszkvarráshoz, illetve hogy a családtámogatási rendszerrel segítik a rászoruló családokat.

A félrebeszélő kormányzati szervekkel ellentétben civil partnerszervezeteink nyáron oltási kampányba kezdtek, hogy az álhírekkel elbizonytalanított polgárokat személyesen győzzék meg. *„Tudnotok kell, hogy személyesen én is mind a két oltást felvettem; nemcsak én, hanem a családom is. Látjátok, kutya bajom, jól érzem magam. Ahol ennyi gyerek van és ilyen közösség van, egyetlen egy esélyetek van arra, hogy védekezést szerezzetek mindenféle veszteség nélkül, hogy ha fölveszitek az oltást”* – magyarázta az *„Oltass, hogy élhess”* civil kampányban egy önkéntes szervező egy családnak az oltás jelentőségét. Őket ezzel meggyőzte: a civil segítő tabletjén azonnal regisztráltak. A civil kampányban az önkéntesek 164 településre mentek el, személyesen beszélgettek minden családdal, így több mint 13 ezer hátrányos helyzetű, addig félreinformált, vagy internet hiányában a regisztrációtól elzárt embert sikerült regisztrálniuk.

A kormányt viszont hiába kérték a civil szervezetek, egészségügyi szakemberek és már a Magyar Tudományok Akadémia elnöke is arra, hogy tegyen végre hasonló, célzott és hatékony intézkedéseket a mélyszegénységben élők oltáshoz juttatásáért. A kormány és az illetékes szervek másfél éve nem reagálnak az ezzel kapcsolatos közérdekű bejelentéseinkre, panaszainkra. Ezért 2021 szeptemberében 26 civil szervezettel közösen petíciót indítottunk azért, hogy a kormány

- folytasson hatékony oltási kampányt, tájékoztassa hitelesen és átláthatóan a lakosságot,
- szüntesse meg a felesleges regisztrációt,
- biztosítson ingyenes tesztelést az időseknek és hátrányos helyzetűeknek,
- és támogassa a helyi önkormányzatokat és civil szervezeteket a negyedik hullám elleni hatékony védekezésben.

A petícióhoz azóta többen csatlakoztak, így már 40 szakmai szervezet és több mint 4000 aláíró kéri a kormányt arra, hogy célzott és hatékony intézkedésekkel vigye az oltási kampányt azokra a településekre, ahol a legkevesebben vannak beoltva, és ahol a járványnak leginkább kitett honfitársaink élnek. Ez már nem maradhatott szó nélkül, a Miniszterelnökség válaszolt érdemben követeléseinkre, és kilátásba helyezte az önkormányzatok támogatását és a regisztráció eltörlését is. Ezt követően indultak el azok az oltási akciók, amelyek keretében regisztráció nélkül kaphattak oltást az emberek.

Választási Jogi Program - már az Előválasztás alatt is

Választási Jogi Programunk őszi új fokozatba kapcsol, aminek két oka volt. Egyrészt belátható közelségbe kerültek az országgyűlési választások, amire készülve országsszerte jogtudatosító műhelyeket tartunk egészen a választások előtti napokig. Az interaktív műhelyeken a résztvevők megismerhetik a választási rendszer alapjait, a szavazással kapcsolatos praktikus tudnivalókat, információkat kaphatnak a szavazatszámoló bizottságok tagjai, mint a szabad és tisztességes választás Óreinek feladatairól. Emellett frissítettük a valasztasz.tasz.hu oldalunkat, amely így még több, az aktív polgárokat célzó eszközt tartalmaz és követi az aktuális jogszabályokat. Emellett nem feledkeztünk meg a szigorúan jogászai szakmai munkáról sem: rendszeresen elemezzük azokat a jogszabálmódosításokat, melyek érintik a választásokat. Mindezt a 444.hu online újsággal közös együttműködésben juttatjuk el a lehető legszélesebb körben az érdeklődők számára.

Másrészt hazánk történetében először került sor országos előválasztásra 2021 őszén. Az ezt támogató és ellenőrző Civil Választási Bizottság megfigyelő tagjaként a tagok rendelkezésére álltunk jogi kérdések megválaszolásában, eljárásrendet készítettünk számunkra és a folyamat - jogi - előkészítésében együttműködtünk az aHang civil szervezettel. Az előválasztás során végig elérhető volt forrárdótunk arra az esetre, ha valaki az előválasztáson való részvétele, véleménynyilvánítása miatt joghátrányt szenvedne a közhatalomtól vagy a munkáltatójától. A TASZ képviselte azt az üllői polgárt, akit éppen az előválasztással kapcsolatos megnyilvánulása miatt távolítottak el egy önkormányzati cégtől.

Számos olyan civil szervezettel működünk együtt, akik közvetlenül vagy közvetetten foglalkoznak a választásokkal, vagy közéleti aktivitással: ilyen a Civil Kollégium Alapítvány, a Közélet Iskolája vagy a Political Capital, a Számoljunk Együtt Mozgalom, az Unhack Democracy és a 20K mozgalom. Az együttműködések keretében képzési anyagokat véleményeztünk, jogi segítséget nyújtottunk, vagy éppen közös műhelyeket és kerekasztal-beszélgetéseket tartottunk.

A TASZ kiemelten fontosnak tartja, hogy a 2022-es országgyűlési választások szabadok és tisztességesek legyenek. Ezért nagy erővel készültünk a választás napjára, de az azt megelőző hónapokra is: célunk, hogy minél többen legyenek tisztában a választásokhoz kapcsolódó jogaikkal, a polgárok nagy számban vegyenek részt a választásokon, és a kampányban is nyilvánítsanak véleményt. Mert bár a szavazás napja mindenki számára jelentős, a demokrácia nem egy nap. Azért dolgozunk, egy ezt minél többen felismerjék.

Megvédjük az aktív polgárok jogait is a járvány idején

A koronavírus járvány alatt a kormány sokféle intézkedést hozott, amellyel beszűkítette a vélemények szabad kifejezésének lehetőségét, megpróbálta elhallgattatni a kritikus hangokat. Az általános gyülekezési tilalmat először a koronavírus járvány kezdetén, 2020 márciusától júniusig rendelte el a kormány és a tilalom a veszélyhelyzet alatt többször visszatért, de a korlátozások a véleménynyilvánítás szabadságának számos más eszközét is érintették - helyi népszavazási kezdeményezéssel például a mai napig nem lehet élni. A tilalmakat a járványkezelésre hivatkozva vezették be, de ha a céllal mindannyian egyet is értünk, a veszélyhelyzet akkor sem ad bízik felhatalmazást az alapjogok bárminemű korlátozására: ilyenkor is csak azoknak a korlátozásoknak van helyük, amelyek nem csak alkalmasak a járvány terjedésének megakadályozására, de a kitűzött célhoz képest arányosak is. A véleménynyilvánítás szabadságának beszűkítése a demokrácia egészét érinti, alapjaiban határozza meg a közélet alakulását, ezért a költség, amit mérlegelni kell, hatalmas. A TASZ szerint téves az a logika, ami a járványügyi intézkedések kritikáját a védekezés ellenségeként állítja be, mert a közügyek szabad megvitatása és az információk szabad áramlása inkább mozgatója és nem akadálya a járványkezelésnek. A járványkezelés akkor működhet, ha az emberek megismerhetik az intézkedések indokát és megvitathatják azok hatékonyságát, hiszen nincs az a korlátozás, amit ne lehetne megpróbálni megkerülni, inkább azt kell tehát elérni, hogy a járványügyi intézkedésekkel a polgárok valóban azonosuljanak. A korlátozások értelmét a kormánynak vitákban is meg kell tudnia védenie, mert a szabályok legitimitását éppen a szabályok megkérdőjelezésének lehetősége adja meg.

A veszélyhelyzetben a kormány az életünket nagyban befolyásoló szabályokat hozott - időszakosan kijárási korlátozás volt érvényben, megszabták, hogy mikor mehetünk a boltba és hány vendéget hívhatunk meg az esküvőnkre, ha egyáltalán megtarthatjuk azt. Az intézkedések miatt forrtak az indulatok, viszont mivel a véleménynyilvánítás fórumai extrém módon beszűkültek, ráadásul a döntések indokának megismerését a kormány nem tette lehetővé, a nyomás csak egyre nőtt a fedő alatt. A bizalom kialakulását az sem segítette, hogy a kormány a veszélyhelyzetet és a kritika kifejezésének korlátozottságát sokszor a veszélyhelyzethez egyáltalán nem kapcsolódó, kínos szabályozási célkitűzések megvalósítására használta - ilyen volt például a közpénzfogalom Alaptörvénybe foglalt leszűkítése, vagy a választási eljárási szabályoknak a járványhoz semmilyen szempontból nem kapcsolódó átalakítása. A lóláb néha egészen feltűnően kilógott: az országos népszavazásokat járványügyi kockázatokra hivatkozva szüntették be, mindaddig amíg a kormány politikai érdekei azt úgy diktálták. Az elégedetlenség kifejezésének egyik legkézenfekvőbb formája a gyülekezési szabadság gyakorlása lett volna - a teljes gyülekezési tilalom azonban ezt nem tette lehetségessé.

Nagy tömegek összeverődése valóban kockázatos lehet a járvány terjedésének szempontjából, ugyanakkor az alapjogok korlátozása veszélyhelyzetben is arányos kell, hogy legyen. A gyülekezési jog rendeleti úton véghezvitt betiltása nem volt arányos, mert a rendőrségnek a gyülekezési törvény enélkül is minden lehetőséget biztosított arra, hogy a tüntetések biztonságos megtartásának feltételeit határozatban írják elő. Ez lehetővé tette volna, hogy szigorúbb szabályok szerint ugyan, de mégis lehessen tüntetni. **Ügyfeleink inspirálták a munkánkat: a dudálás tüntetések megmutatták, hogy lehet úgy tüntetni, hogy annak ne legyen járványügyi kockázata, ha viszont ez lehetséges, az egyben bizonyíték is arra, hogy szükségtelen a gyülekezések teljes tilalma.**

Mintabeadványokat készítettünk a megbírságot tüntetőknél és többeket képviseltünk is a bíróság előtt, elérve a pénzbírságok mérséklését. Az általános gyülekezési tilalom miatt több alkalommal is felszólítottuk az ombudsmant, hogy járjon el, ő azonban ennek nem látta szükségét, ezzel a nyilvánosság számára is egyértelművé téve, hogy nem látja el az alapjogvédelmi funkcióját. Azért dolgozunk hogy megértessük a döntéshozókkal a teljes gyülekezési tilalom értelmetlenségét, hogy a járvány további hullámai alatt arányos eszközöket találjanak a kockázatok csökkentésére. Ha viszont a kormány ismét el fogja rendelni a gyülekezési tilalmat, küldetésünknek tekintjük a véleménynyilvánítás alternatív lehetőségeinek népszerűsítését a tasz.hu/tiltakozz oldalon.

Segítjük a szülőket a járványhelyzetben

A szülők számára a 2021-es év ismét sok nehézséget hozott. A járványhelyzet óvodai, iskolai kezelésére a harmadik és negyedik hullámban sem születtek központi megoldások, így az év elejétől egyre több szülő aggódott a gyermeke és a családtagjai egészségéért. Ezzel párhuzamosan mind többen kerestek megoldást arra, hogyan tarthatnák otthon gyerekeiket az iskolából, óvodából – míg másoknak éppen az okozott gondot, hogy hogyan oldják meg, munkahelyi szabadságok hiányában, a hazaküldött gyerekek otthoni felügyeletét, oktatását. **A rengeteg hozzánk érkező jogsegély, tanácskérés miatt egyértelművé vált a számunkra, hogy az állami tájékoztatás hiányosságait ismét nekünk kell pótolnunk.** A szülők és gyermekek jogaival kapcsolatban sorra készítettük a tájékoztatóinkat, amikből a szülők választ kaphattak olyan kérdésekre, mint hogy mire kell hivatkozni, ha otthon tartanák a gyerekeiket az óvodából, iskolából, kell-e osztályozó vizsgát tenni, ha sokat hiányzott a tanuló, köteles-e az iskola ügyeletet biztosítani a rendkívüli szünet idején. **A hozzánk forduló szülőknek sok esetben segítettünk jogsérelem esetén a panaszok megírásában, áprilisban pedig az iskolák újranyitásakor az alsó tagozatos gyerekek szülei számára készítettünk kérelemmintát, hogy kikérhessék gyerekeiket a rendkívüli veszélyhelyzet idején.**

Központi iránymutatás híján nagy eltérések alakultak ki az ügyben, hogy az otthontartott tanulók hiányzásait igazoltnak tekintik-e az iskolák. A mi álláspontunk szerint azonban a jogszabály egyértelmű, így a kezdetektől arra biztattuk a szülőket, hogy kérjék az iskolaigazgatótól, hogy a járványveszély miatt tekintse igazoltnak kisiskolás gyermekeik hiányzását. A helyzetet végül egy ilyen, jogellenesen megtagadott kérelem alapján indult ombudsmani állásfoglalás oldotta meg: **az alapvető jogok biztosa megállapította, hogy ez a gyakorlat jogsértő,** majd – egy évvel azután, hogy mi erre a jogértelmezésre felhívtuk a figyelmet – **maga a miniszter is a mi jogértelmezésünknek megfelelően kérte az intézményvezetőktől, hogy járványra való hivatkozásokat is fogadják el.**

Szintén a járványhelyzettel összefüggő, tipikus jogsérelemmé vált, hogy a járvány alatt sokat hiányzó tanulókat annak ellenére osztályozó vizsgára akarták kötelezni, hogy rendelkezett értékelhető teljesítménnyel, elegendő érdemjeggyel. Itt sem a jogszabállyal volt a probléma, hanem azzal, hogy az iskolákat magukra hagyták a problémával, és sokhelyütt nem a megfelelő módon értelmezték a szabályokat. Ezért sokszor az is elegendő volt, ha felhívtuk a szülők figyelmét a helyes jogértelmezésre, ami alapján el tudták intézni az iskolával, hogy a gyerekeiket mégis vizsga nélkül értékeljék az év végén. **Volt olyan eset is, ahol ez nem volt elegendő. Itt végül a szülők a TASZ segítségével sikeresen fordultak a bírósághoz. A bíróság megállapította, hogy jogszerűtlenül járt el az iskola és tankerület, amikor annak ellenére kötelezte a tanulót osztályozó vizsgára, hogy elegendő érdemjeggyel rendelkezett az év végi osztályozáshoz.**

Augusztusban, az új tanév közeledtével, a 12 év feletti gyerekek oltása is elérhetővé vált, a kormány pedig iskolai oltási akciót szervezett. Csakhogy a miniszter az iskolai oltások megszervezésének apropóján arra hívta fel az iskolákat, hogy gyűjtsenek adatokat a tanulók átoltottságáról és ezt csatolják is a gyerekek kartonjai mellé. Az oltási akció nemes céljait nem vitatva **felhívtuk a szülőket és intézményvezetőket figyelmét, hogy ez az adatgyűjtés így jogszerűtlen,** mindaddig, amíg a jogalkotó nem teremti meg a tanulónkénti oltottsági adatok jogszerű nyilvántartásának feltételeit. Ennek megállapítása érdekében **a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatósághoz is fordultunk, kérve azt is, hogy rendelje el a jogellenes adatkezelés alapját képező dokumentumok megsemmisítését.**

Az év egy fontos áttörést is hozott a szülői jogok terén. A köznevelési törvény 2019-es módosítása súlyosan csorbította a szülők nevelési szabadságát a magántanulóság megszüntetésével, az iskolakezdési korhatár merevvé tételével és a kötelező óvodáztatás elrendelésével. Az Alkotmánybíróság 2021-ben több olyan határozatot hozott, amelyekkel legalább részben kiköszörülte a szülők neveléshez való jogán esett csorbát. **Az általunk is Alkotmánybíróságra vitt 4 éves kori kötelező óvodáztatást az AB határozata részben eltörölte, így újra lehetővé vált az óvodalátogatás alóli felmentés 4-5 éves kor között.** A magántanulóságot váltó egyéni munkarend kapcsán – amellyel kapcsolatban nehezményeztük, hogy csak egy nagyon szűk kör számára elérhető – az AB felhívta a kérelmeket elbíráló Oktatási Hivatal (OH) figyelmét, hogy figyelembe kell vennie a szülők nyilatkozatát és nemcsak a szakértői véleményeket. Így az OH a kérelmet csak akkor utasíthatja el, ha megállapítható, hogy csakis az iskolába járás szolgálja a gyerek mindennek felett álló érdekét. **Tehát, amíg eddig a szülőnek kellett bizonyítania azt, hogy a gyerekének jobb lesz otthonról tanulni, most a kérelem csak akkor utasítható el, ha bebizonyosodik, hogy a szülő állítása ellenére a gyereknek nem érdeke az otthontanulás.**

Közérdekűadat-igénylés formájában az Oktatási Hivaltól meg is szereztük a kérelmek elbírálásának új protokollját, és a jövőben is figyelni fogjuk, hogy az OH az Alkotmánybíróság előírásának megfelelően jár-e el.

Az egészségügyi dolgozók mellett is kiállunk

A koronavírus-járvány elmúlt éve az amúgy is működőképessége határán billegő egészségügyi ellátórendszerre és ennek dolgozóira helyezte a legsúlyosabb terheket. Nem meglepő, hogy a TASZ-hoz forduló segítségkérők között is egyre nagyobb arányban jelentek meg egészségügyi dolgozók. A dolgozóktól érkező megkeresések nem csupán számukat tekintve voltak jelentősek, hanem tartalmi szempontból is fontos kérdéseknek adtak hangot. **Ezért döntöttünk úgy, hogy külön online felületet hozunk létre, amely kifejezetten az egészségügyi és az egészségügyben dolgozók jogaival foglalkozik. Döntésünk hasznosnak bizonyult: a kormány veszélyhelyzeti jogalkotása nyomán alig volt olyan hét, amikor ne kellett volna újabb és újabb tartalmakkal frissítenünk a honlapunkat az egészségügyi dolgozók jogait illetően.** A vírushelyzet miatti kirendeléstől kezdve az egészségügyi szolgálati jogviszonyon át egészen az egészségügyi dolgozók kötelező védőoltásáig igyekeztünk valamennyi fontos témában választ adni a legégetőbb kérdésekre. Emellett azonban foglalkoztunk azokkal a kormányzati döntésekkel is, amelyek a vírushelyzetet semmibe véve, ráadásként nehezítették az egészségügyi működését, mint például az új szolgálati jogviszony vagy a felmondási tilalom.

Még 2020 októberében – rendkívül gyors parlamenti eljárásban – született meg az **egészségügyi szolgálati jogviszonyról szóló törvény**, amely gyökeresen átalakította az egészségügyi és az egészségügyben dolgozók foglalkoztatásának kereteit. A kormány nem jelölte meg a szakmai indokot, amiért épp a járványhelyzet közepén volt szükség egy teljesen új típusú jogviszony létrehozására, ráadásul a „szolgálati” megjelölés azt a benyomást keltheti bennünk, hogy itt egy sokkal szigorúbb, kötöttebb és az állam által szűkebbre szabott foglalkoztatási rendről van szó – nem véletlen, hogy ezt a kifejezést leginkább az egyenruhások és más közhatalmi tevékenységet végzők foglalkoztatására használják. A törvény igazolja is ezt a várakozásunkat: szigorúan szabályozza, hogy az egészségügyben dolgozók hogyan vállalhatnak másodállást, illetve megtiltja, hogy ugyanazt a beteget egy orvos a magánpraxisában és az állami rendszerben is kezeljen. A törvény a büntető törvénykönyvet is módosította, bűncselekménnyé minősítve az egészségügyben adott és elfogadott hálápénzt.

A hozzánk fordulók jó része egészségügyi szakdolgozó volt, akiknek helyzetét az új szabályozás még kevésbé tartotta szem előtt. A jogsegélyekben felmerülő leggyakoribb kérdések alapján készült el tájékoztatónk az új egészségügyi szolgálati jogviszonyról.

Láthattuk, az új jogviszony jóval szűkebbre szabja az egészségügyi ágazat dolgozóinak mozgásterét. Az új törvény ezt ráadásként kiegészítette azzal, hogy mintegy „megbüntette” azokat, akik ezeket a szűk kereteket nem akarták vállalni: akik nem írták alá az új jogviszonyról szó szerződésüket, jóval kevesebb végkielégítést kaptak, mint amennyi akkor járt volna nekik, ha rendes munkáltatói felmondással szűnt volna meg a közalkalmazotti jogviszonyuk. Egyértelmű volt számunkra, hogy ezt a sérelmet csak az Alkotmánybíróság orvosolhatja. **Kidolgoztunk tehát egy alkotmányjogipanasz-mintát, amelyet bármely érintett kitölthetett és beküldhetett az Alkotmánybírósághoz – ezzel tudtunk a lehető legtöbb érintettnek segítséget nyújtani. Az Alkotmánybíróság döntése egyelőre várat magára.**

Az új jogviszonnyal csaknem egyidőben újabb teher került az egészségügyi és az egészségügyben dolgozók vállára. 2020 novemberétől egészen 2021 júniusáig ugyanis eddig példátlan jogkorlátozással élt a kormány: a veszélyhelyzet fennállása idejére teljes felmondási tilalmat vezetett be az egészségügyben. Ezt a jogkorlátozást egyértelműen túlzottnak és – mivel a járvány leküzdéséhez más eszközzel is lehetett az egészségügyi szakembereket mobilizálni – szükségtelennek ítéltük. **Ezért is vállaltuk el annak az egészségügyi dolgozónak az ügyét, aki a méltatlan és demoralizáló munkakörülmények, az erkölcsi és anyagi megbecsültség hiánya és az egyre szaporodó munkahelyi konfliktusok miatt szeretett volna felmondani, ám erre a jogszabály alapján nem volt lehetősége.** A felmondási tilalom alkotmányellenességének megállapítása érdekében az Alkotmánybírósághoz fordultunk ügyfelünk képviseletében. Indítványunkban külön hangsúlyoztuk, hogy még ha időközben vissza is állítják a felmondás lehetőségét, az egymás után közeledő járványhullámok miatt bármikor újra számíthatunk erre a megoldásra, ezért kérjük, hogy az Alkotmánybíróság akkor is bírálja el érdemben beadványunkat, ha időközben megszűnik a felmondási tilalom. Az Alkotmánybíróság azonban nem volt tekintettel kérésünkre és az ennek alapjául szolgáló érvekre. A 2021 februárjában beadott alkotmányjogi

panaszt októberben arra hivatkozva utasította el, hogy a felmondási tilalom már nincs hatályban. Bár nem kívánjuk újra a felmondási tilalmat, ha mégis bevezetik, ismét meg fogjuk támadni az Alkotmánybíróság előtt.

Dolgozunk azért, hogy egy gyereket se emeljenek ki a családjából szegénység miatt

A tavalyi évben három váratlanul nagy sikert értünk el a családok indokolatlan szétszakítása ellen vívott küzdelemünkben. Lassan hat éve már, hogy kiemelt fontosságot tulajdonítunk a jogellenes, szegénységük, kirekesztettségük miatt családjukból kiszakított gyerekek ügyének. Akkor egy borsodi faluban kezdtünk el pereskedni ügyfeleink gyermekeinek hazakerüléséért, és évekbe telt, mire mindkét családba hazajöhettek véglegesen a gyerekek. Azóta minden évben újabb és újabb családoknak vállaljuk el az ügyeit, hogy minél több család kaphassa vissza gyermekét, és minél több példán keresztül mutathassuk be ezt a jogellenes gyakorlatot.

Először is, a hat éve indított stratégiai perünkben 2021-ben mondta ki a legfelsőbb bírói fórum is azt, hogy megsértették a helyi hatóságok és a megyei kórház ügyfeleink családi együttéléshez fűződő jogát és emberi méltóságát azáltal, hogy elmaradtak a családot segítő kötelező szolgáltatások, és a kórházból azonnal, még az erről szóló határozatot meg sem várva szakították el az édesanyától az újszülöttjét. A Kúria augusztusi ítélete reméljük precedensként szolgálhat majd további ügyekben is.

Másrészt két családnak is elvállaltuk a jogi képviseletét annak érdekében, hogy sem szegénysége miatt, sem a szülő depressziója miatt ne lehessen elvenni gyermeket a szüleitől.

Krisztina képviseletében még tavaly Ősszel indítottunk pert a Fővárosi Törvényszéken a gyámhatóság ellen, ami nem csak hogy indokolatlanul vette le kislányát, de a jogorvoslatoktól is teljesen elzárta az édesanyát azáltal, hogy először félretájékoztatták őt az esetleges jogorvoslat okozta kockázatokról, majd a már általunk beadott keresetlevelet egy évig nem továbbították a bíróságra. A felháborító ügyben végül a bíróság, amint megérkezett hozzá az ügy, rögtön kategorikus döntést hozott: a gyámhatóságot kemény mondatokkal utasította helyre, kifejezte felháborodását a súlyosan jogsértő, embertelen gyermekkiemelési gyakorlat miatt. Az ítélet értelmében Krisztina kislánya még tavaly hazatérhetett anyukájához.

Másik ügyünkben egy depressziós apuka keresett meg minket segítséget kérve, mert lányára - a hatóság szerint - rossz hatással van a szülő afelett érzett szorongása, hogy a kisiskolás lánya a digitális oktatásban elvesztette a talajt a lába alól. A gyermekéért joggal aggódó, szorongó apát veszélyeztetőnek nyilvánították, majd kislányát védelembe vette a hatóság. Ezt a döntést is azonnal megtámadtuk, hiszen értelmetlen és cinikus eljárásnak tartjuk egy, a gyermekéért aggódó szülő hatósági végzését. Ebben is sikert értünk el, a hatóság visszavonta határozatát.

Kiállunk a szociális intézményekben élő emberek jogaiért

A koronavírus járványnak leginkább kitett és jogaikban leghosszabb ideig folyamatosan korlátozott emberek a bentlakásos intézményekben élők. A gyakran többszáz férőhelyes szociális otthonok jelentik a járvány gócpontjait, ahol az idős és fogyatékos emberek között futótűzként terjedhet el a vírus. Ezért 2021-ben kiemelten foglalkoztunk a bentlakásos intézményekben élők jogvédelmével.

Mindenki a saját bőrén tapasztalhatta meg az előírt korlátozásokkal, hogy milyen egyszer csak kiszorulni az életünk megszokott tereiből, kiesni a mindennapok jól bejáratott, természetesnek tűnő kerékvágásából. A szigorításokkal járó új helyzet embert próbáló feladat elé állította a négy fal mögé szorult polgárokat: a gyerekek nem járhatnak be az iskolába, a felnőtteknek otthonról kell dolgozni, nem mehetünk el kikapcsolódni, beülni egy jó beszélgetni a barátainkkal. Ezek a korlátok egy szociális otthonban élő ember mindennapos tapasztalatai.

Mindannyiunkat megviselt a koronavírus járvány miatti lezárás. De míg a többség számára a korlátozások időszakos kellemetlenséget jelentettek, a szociális intézményekben élő idős, fogyatékos emberek számára gyakran hermetikus elzárást a külvilágtól. **11 hónapra gyakorlatilag bezárták őket 2020 és 2021 tavasza között, amikor a bentlakásos intézetekben kijárási és látogatási tilalom volt érvényben.** Az elhúzódó bezártsággal egyre csak nőtt a frusztráció. Az egyre elkeseredettebb lakóknak és a hozzátartozóknak segítettük, hogy legyenek tisztában a jogaikkal: igenis tarthatják egymással a kapcsolatot – akár alternatív módokon – a járványügyi szabályok betartásával. Felléptünk az egyértelmű kapcsolattartási szabályok és azok betartása érdekében és folyamatos jogsegélyt nyújtottunk a hozzánk forduló lakók és családtagjaik számára. Több ezren olvasták egy tömegintézményben élő mozgáskorlátozott ügyfelünk történetét, aki felszólalt az intézetekben élők siralmas helyzete miatt.

A Csongrád megyei tömegintézményben élő Imre gondnoksági perében óriási sikert értünk el. Imre szülei halála után, akarata ellenére került a pszichiátriára, aztán pedig egy tömegintézetbe. A munkánknak

köszönhetően végül a bíróság kimondta, hogy Imre igenis képes döntését meghozni azzal kapcsolatosan, hogy hol kíván élni. Így három év pereskedés után valóra válhatott Imre álma: végre kiköltözhetett unokatestvéréhez és nem kell többé a számára mindennapos feszültséget és diszkomfortot okozó nagylétszámú otthonban élnie. Márciusban megjelent az ombudsman jelentése az egri fogyatékos otthon árnyoldaláról: jelzésünkre az ombudsman helyszíni vizsgálatot folytatott le a Heves megyei intézményben, ahol egy 16 éves autista fiút több alkalommal is ketrecbe zártak hetekig. A jelentés felhívja a figyelmet a fogyatékossgal élő gyerekeket érő rendszerintű bántalmazásra és fontos javaslatot tesz a jövőbeni jogsértések megelőzése céljából: létre kell hozni egy szakértői csoportot, amely végigköveti és véleményezheti az autista gyermekek számára létrehozott bentlakásos intézmények kialakítását. A szakértői csoportba pedig be kell vonni az érintetti civil szervezeteket is.

2017 karácsonyán indítottunk pert hat anya és fogyatékossgal élő gyerekeik képviselőiben a felelős állami szervek ellen, hogy biztosítsák végre a megfelelő lakhatást a fiataloknak. Négy év pereskedés után olyan ítélet született, ami kimondta a súlyos jogsértést, jóvátételre kötelezte az államot, és az édesanyáknak is erőt ad a folytatáshoz. Felemelő és megrendítő volt végighallgatni, ahogy a bíróság végre valóban igazságot szolgáltatott, évtizedek után először bocsánatot kért az önfeláldozó anyáktól, és erkölcsi jóvátételt adott szenvedéseikért. A kimagasló színvonalú ítélet indokolása annak példája, amikor a humánus és az erkölcs találkozik a jogszolgáltatással.

“A bíróság értékelése szerint a valamennyi felperest kivétel nélkül érintő, a támogatott lakhatás hiányára visszavezethető hátrányok az emberi létezésük központi magját érintik és valamennyi felperes emberi méltóságának sérelmét okozzák. A fogyatékossgal élő felperesek esetében ez a képességeikhez képest önálló élethez, közösségben éléshez, lakóhelyük szabad megválasztásához, másokkal egyenlő szabad döntéshozatali joguk sérelmében ragadható meg. A fogyatékos gyermekeiket gondozó felperesek esetében pedig az okozza az emberi méltóság sérelmét, hogy a gyermekek jogsértése következtében személyes életük lehetőségei, az emberi létezésük tere jogsértő módon beszűkült.”

Küzdünk az információ szabadságáért

Az Elios-ügy. Az Eleven Gyál a TASZ segítségével indított és nyert pert az Európai Unió Törvényszékén, miután az Európai Bizottság nem adta ki az Elios Zrt. visszaéléseit feltáró OLAF-jelentést.

A miniszterelnök veje, Tiborcz István érdekeltségébe tartozó Elios Zrt. az ország más településeihez hasonlóan Gyálon is elnyert egy közvilágítás-korszerűsítési projektet. A nagy korszerűsítésnek az lett az eredménye, hogy a lámpacseréket követően Gyál utcái sötétbe borultak, annyit romlott a közvilágítás minősége. A projekt eredménye mellett annak lebonyolításával kapcsolatban is adódtak problémák, például a pályázatok műszaki tartalmát egy olyan cég bevonásával határozták meg, amelynek tulajdonosa a tendert elnyerő Elios Zrt.-ben is részesedéssel bírt. Az Európai Csalás Elleni Hivatal (OLAF) vizsgálódni kezdett az ügyben és jelentést készítettek, a jelentést azonban nem hozták nyilvánosságra. A titkolózás oka az volt, hogy az OLAF kockázatként tekint a nyilvánosságra: a jelentések megismerhetősége az OLAF szerint függetlenségét veszélyeztetheti, hiszen a jelentésekből a szervezet vizsgálati módszereire is következtetni lehet. Az Eleven Gyál nevű helyi civil csoport nem akarta annyiban hagyni a történeteket, ezért segítségünkkel az Európai Bizottsághoz fordultak - hiába, mert a Bizottság megtagadta a hozzáférést a jelentéshez. A jelentés csak a hatóságoknak állt rendelkezésére, nem meglepő módon azonban a magyar kormánynak sem állt szándékában kiadni, ezért az Európai Unió Törvényszékéhez fordultunk a véleménynyilvánítás és a tájékozódás szabadsága védelmében. Az Európai Unió Törvényszéke kimondta, hogy az Európai Bizottság nem zárhatja el korlátlanul az OLAF vizsgálati jelentéseit a nyilvánosságtól a hozzáférés tilalmának általános vélelmére hivatkozva, mert az érdekelteknek joguk van bizonyítani, hogy a bizalmasság vélelme nem vonatkozik az általuk kért dokumentumokra. Mivel az Elios-ügyben egyértelműen kiderült, hogy nincs folyamatban olyan eljárás, amelynek a sikerét veszélyeztetné a jelentés nyilvánosságra hozatala, a Törvényszék megállapította, hogy az OLAF tévesen alkalmazta az uniós jogot, ezért megsemmisítette azt a határozatot, amely megtagadta az Elios-jelentéshez való hozzáférést. Az OLAF 2022 elején eleget tett a Törvényszék döntésének, és elküldte a vizsgálati jelentést. Bár a jelentés nem teljes – a szövegből bizonyos személyes adatokat és más információkat kitakartak –, a nyilvánosságra került szöveg így is közelebb vihet az elmúlt évek egyik legjelentősebb korrupciós ügyének feltárásához.

Autópálya és vasútvonal fejlesztések nyilvánossága. Zöldi Blanka a Direkt36 oknyomozó újságírója, aki azért dolgozik, hogy a közpénzzel gazdálkodó szervezetek átláthatóságát nyomon követhessük. Zöldi Blanka 2017-ben több közérdekű adatigénylésben fordult olyan szervezetekhez, mint a Nemzeti Infrastruktúra Fejlesztő Zrt.

(NIF), a Strabag építőipari vállalat, és a Mészáros & Mészáros Kft. Zöldi Blanka közadatigényléseit rendre elutasítják, illetve akadályokat gördítenek elé, így elzárják az információs szabadsághoz való jogától, ezért nem tudja végezni újságírói oknyomozó feladatát.

A NIF-et és a Strabag-ot több út, autópálya és vasútvonal fejlesztéséről kérdezte adatigényléseiben. Többek között arra volt kíváncsi, hogy milyen alvállalkozóktól és milyen áron szereztek be az építőanyagokat. Mindkét szerv elutasította az adatigénylést: a NIF arra hivatkozott, hogy nem kezelik a kért adatokat (nincsenek náluk az alvállalkozók számlái), a Strabag pedig azt állította, hogy az alvállalkozókkal kötött szerződésekre nem terjeszthető ki az adatigény.

A NIF-fel szemben 2017-ben megnyertük a pert, de az adatokat nem kaptuk meg - ezért végrehajtást kértünk, ami azóta sem vezetett eredményre. 2019 nyarán ki is ment a végrehajtó a NIF-hez felszólítva a céget az adatok kiadására. A NIF azonban egyrészt pert indított a végrehajtás megszüntetésére (első- és másodfokon is próbálkozott ezzel, de a bíróság elutasította), másrészt 2020 őszén 28 doboznyi adattal árasztotta el az újságírókat - épp csak azok az információk hiányoztak ezúttal is, amelyeket kért. Meggyőződésünk, hogy az elhúzódozó végrehajtás önmagában súlyos sérelmeket okoz, ezért feltett szándékunk, hogy ezt nem hagyjuk annyiban.

Zöldi Blanka a közbeszerzési pályázatokon elnyert, közpénzből történő beruházásokkal kapcsolatban kért közérdekű adatokat a Mészáros & Mészáros Kft-től is (pl. M&M által beszerzett és/vagy beépített összes építőanyag, a beszerzett építőanyagokat mely eladóktól, milyen áron, milyen mennyiségben szerezte be, olyan dokumentumokat, amelyek alátámasztják az építőanyagoknak az eladók részére történő kifizetését). Először első és másodfokon is elvesztettük a pert. A bíróságok érdemi vizsgálat nélkül elutasították a keresetet, mert szerintük magáncégtől ilyen adatigénylés nem kérhető, a Kúria viszont végül kimondta, hogy igenis kérhető, és az ügy érdemi újratárgyalására utasította a bíróságot.

Az új eljárás 3 szakasza 3 különböző jogi álláspontot hozott, ám végül ebben az Alkotmánybírósághoz kellett fordulnunk. Azt követeljük az államtól, hogy tegye lehetővé a demokratikus garanciaként szolgáló oknyomozó újságírás alapvető feltételeit és a minden állampolgárt személyesen is megillető információs szabadságot, az állam átláthatóságát.

Az oltási terv nyilvánossága. A miniszterelnök pénteki rádióinterjúján, az Operatív Törzs tájékoztatóin és a Kormányinfón is hónapokig hallgattuk, hogy az oltási terv alapján zajlik az oltóanyagok beszerzése, területi elosztása, oltópontokra juttatása. Az oltási terv elvileg a koronavírus-járvány elleni küzdelem alapidokumentuma, a mesterterv, ami alapján Magyarország - a miniszterelnök szavaival élve - leviszi a vírust a birkózószőnyegre. Az oltási tervet azonban eddig még nem láttuk, mivel a kormány csak egy az oltási terv alapján készült lakossági tájékoztatót, egy rövid kivonatot tett közzé 2020 végén.

2021 februárjában adatigényléssel fordultunk gyakorlatilag minden olyan kormányzati szereplőhöz, akiknek hivataluknál fogva rendelkezniük kell az oltási tervvel. Az oltási tervet az EMMI-től, a Miniszterelnökségtől, a Belügyminisztériumtól, a Nemzeti Népegészségügyi Központtól, a miniszterelnöktől, illetve a Miniszterelnöki Kormányirodától is megpróbáltuk kikérni - mindhiába. A címzettek vagy tagadták, hogy náluk lenne az oltási terv, vagy azt állították, hogy az oltási terv azonos a közzétett kivonatos lakossági tájékoztatóval. Az egymásnak ellentmondó perbeli előadások között is feltűnő volt, hogy a Belügyminisztérium is tagadta, hogy birtokában lenne az oltási tervnek, ami - tekintetbe véve, hogy az Operatív Törzset a belügyminiszter vezeti, a minisztérium államtitkára útján is részt vesz az Operatív Törzs működésében, sőt, a Belügyminisztérium az Operatív Törzs munkaszervezete - minimum meglepő.

Már-már azt hittük, hogy az oltási terv nem is létezik, amikor egy perbeli nyilatkozatból kiderült, hogy nem csak álmodtuk, az oltási terv valóságos, mi több, azt az Operatív Törzs kezeli. Ez persze nem jelenti azt, hogy a megkeresett szervezeteknek a terv nem volt a birtokában és azt ne kellett volna kiadniuk, de legalább megtudtuk, hogy nem délibábot kergetünk. Volt olyan per, amelyben magát a miniszterelnököt is tanúként indítványoztuk beidéztetni, de az áttörést nem ez hozta meg: a majd egy éve igényelt dokumentumot ugyan a kormány nem adta ki a bírósági eljárásban, de egyszercsak feltöltötték a koronavirus.gov.hu egy elhagyott bugyrába, az archív dokumentumok közé, majd az egyik, még április elején indított perünkben közzétették, hogy ha netán ezt keressük, akkor itt van. Persze az interneten egy ilyen próbálkozás azonnal leleplezi önmagát: a feltöltés adatai elárulják, hogy nem hogy áprilisban, pereink kezdetén, de egészen október 29-ig ez a dokumentum nem volt az oldalon. Az eljárások még folyamatban vannak, ugyanakkor a kitűzött célt máris elértük - legyen ez a dokumentum akár az oltási terv, akár annak egy, az eredeti kivonatnál sokkal több információt tartalmazó, de még mindig kivonatos változata - a nyilvánosság már így is sokkal többet tud a járvány elleni védekezés részleteiről, mint amennyibe a kormány eredeti szándékai szerint betekintést engedett volna.

Korrupciófigyelő

A TASZ és a K-Monitor 2020 őszen indította útjára a Korrupciófigyelő sorozatot: ennek keretében a két szervezet együttműködik abban, hogy három havonta kiadott jelentésekben értékeljük a korrupció és a jogállam leépítésének folyamatát, ennek összefüggéseit. A két jelenség szorosan összefügg, aminek új lendületet adott az új típusú koronavírus okozta járvány. A kormány hatalmi visszaélései egyik oldalról a szabadságjogok korlátozásában, egyre átláthatatlan állami működésben, folyamatos titkolózásban érhetőek tetten. Másik oldalról pedig elképesztő összegű közvagyon és állami feladatok kiszervezése, a kormányhoz közeli klientúra feltőkésítése és nehezen követhető költségvetési trükközések láthatóak. Mindez pedig összefügg: egy olyan állam képe tárul elénk, ami az életet és egészséget alapvetően érintő információkat is elzár a saját polgárai elől, mert beindult nála az elhallgatás és titkolózás spirálja. A hatalom csak akkor érzi magát biztonságban, ha minél kevésbé látjuk, mit és miért tesz, mert attól tart, hogy egy apró információmorzsa is lavinát indíthat el. És ez így is van: ezért indítottunk számos pert, többet a K-Monitorral közösen azért, hogy a járványhelyzetben új szintre lépő titkolózás véget érjen, és megismerhessük az adatokat az állami beszerzésekről, vagy éppen az oltási tervet. A TASZ tovább küzd egy átláthatóbb államért, ahol a polgárok megérthetik, hogy mi, miért, és mennyiért történik.

A szabad és független sajtó a kulcs a demokráciához

Sajtókutatás. Immáron harmadszor végeztünk sajtókutatást, melyben tizenöt független szerkesztőség munkatársait kérdeztük arról, hogy miként akadályozza a munkájukat a közhatalom. Az interjúk megerősítették korábbi tapasztalatainkat: a hatalmat ellenőrző sajtó helyzete nehéz, és ezen természetesen a járvány sem segített. Az újságírókat azonban az eléjük gördített akadályok sem tántorítják el munkájuktól, még akkor sem, ha sokuk számára a kérdéseik ignorálása, sajtótájékoztatóról kizárásuk, a hatalom általi lejáratásuk mindannapi tapasztalat. Többek szerint a legfőbb probléma a források félelemben tartása: "a MÁV kalauz nem hajlandó nyilatkozni, név nélkül sem", ahogy egyikük leírta. Az elmondottak alapján ezért tájékoztató anyagokat és videót készítettünk a forrásvédelemről, hogy a jogi védelem tudatában minél többeknek legyen bátorsága megosztani információt a hatalmat ellenőrző sajtóval. Emellett továbbra is keressük azokat a stratégiai jelentőségű ügyeket, amikben eredményesen védhetjük meg a független szerkesztőségek és így az olvasók jogait, de az újságírók jogi kérdéseit is mindig meg fogjuk válaszolni.

Adatvédelmi rendelettel a sajtószabadság ellen. Az uniós adatvédelmi rendelet, a GDPR hatályba lépésével onnan érte támadás a sajtószabadságot, ahonnan a legkevésbé számítottunk rá: új gyakorlat, hogy befolyásos üzletemberek a róluk szóló, számukra kellemetlen tényfeltáró újságcikkek megjelenésének megakadályozására hivatkoznak személyes adataik védelmére.

A hasonló ügyek sorából az egyik a Hell Energy Magyarország energiatel-gyártó cég tulajdonosait, a Barabás családot érinti, akikről a Magyar Narancs szeretett volna egy átfogó cikket publikálni, bemutatva a család felemelkedését és a közpénzmilliók ebben játszott szerepét. A lap a cikk elkészítése során megkereste a céget, ám a tulajdonosok közölték, hogy nem járulnak hozzá az őket érintő információk nyilvánosságra hozatalához. A család ideiglenes intézkedési kérelmet nyújtott be a bíróságon a Magyar Narancs ellen, és sikerrel akadályozta meg az információk közlését: 2020 októberében a lap saját magát cenzúrázva, a bíróság korlátozó döntésével érintett részeket kitakarva jelentette meg a cikket. A *Forbes Hungary* hasonló jogi akadályokba ütközött, amikor a magyar gazdaság meghatározó szereplőinek helyzetéről körképet kínáló listáin való szereplést a Hell tulajdonosai bírósági úton akadályozták. A küzdelmet nem adtuk fel: a két lapot képviselve az azóta megindult számos eljárásban tovább küzdünk, hogy a feltárt tényeket megismerhesse a nyilvánosság, egyben pedig megváltozzon a bíróságok szemlélete és a jövőben az adatvédelmi rendeletet ne lehessen ürügyként használni a sajtó elhallgatására.

A Menedék és a közmédia pártatlan tájékoztatása. A civilek megbélyegzése nem most kezdődött: a propagandamédia már évek óta próbálja hazugságokkal rombolni a kormánnyal szemben kritikát megfogalmazó civil szervezetek hitelességét. Még 2018-ban történt, hogy az Ifjúsági Kereszténydemokrata Szövetség (IKSZ) egy sajtótájékoztató keretében valótlanságokat állított a Menedék Egyesület irodája előtt a szervezet tevékenységéről és "Bevándorlást támogató szervezet" feliratú matricát ragasztott a kapucsengőjük

fölé. A valótlanosságok terjesztésében a közmédia is részt vett: ennek jogellenességét mondta ki idén augusztusban az általunk kezdeményezett eljárásban a Kúria.

A közmédiára vonatkozó körütekintő és pártatlan tájékoztatás követelményét sutba dobva azzal érvelt a közmédia, hogy ők csak egy sajtótájékoztatóról számoltak be, ahhoz pedig joguk van, hogy bemutassák, ami ott zajlik. Kúria azonban nagyon helyesen úgy látta, hogy teret és időt kellett volna biztosítani a Menedék Egyesület számára is ahhoz, hogy bemutassák, mit csinálnak valójában: segítik a Magyarországon élő külföldi és határon túli magyar emberek beilleszkedését, munkához jutását, nyelvtanulását. A propaganda persze a valósággal nem foglalkozik.

Az ügy tanulsága, hogy a politikusok beszélhetnek ugyan butaságokat, de ha a közmédia ezeket kritika és körütekintés nélkül terjeszti, akkor azzal megsérti a hatályos jogot. Abban bízunk, hogy a döntésen felbuzdulva lesznek még, akik nem hagyják válasz nélkül a valótlan és bántó állítások terjesztését. Nem csak nekik fontos ez, hanem bárkinek, aki jobban tájékozott polgártársak között szeretne élni.

Közösségi média szabályozása

A tavalyi évben új témaként kezdtünk foglalkozni a közösségi média szabályozásával. Ez első hallásra ellentmondásos lehet, mivel a TASZ alapvetően azokban az ügyekben aktív, amelyek az állam és polgár viszonyát érintik, a Facebook pedig egy magánkézből lévő techcég - mi dolga tehát a TASZ-nak a közösségi médiával? Felismertük, hogy néha az alapvető jogokra jelentett veszély nem a megszokott forrásból érkezik, de úgy akartunk beszélni a közösségi médiával kapcsolatos megoldáskeresésbe, hogy közben ne tévedjünk olyan terepre, ami idegen a célkitűzéseinktől.

A Facebook mára a vélemények piacán csúcshereplővé nőtte ki magát. Közéleti viták nem csak a Facebookon léteznek, de a Facebookon rengeteg vita zajlik, ezért ha ki akarunk állni azért, hogy mindenki szabadon elmondhassa a véleményét, akkor nem hagyhatjuk le a Facebookot mint platformot a palettáról, csak azért, mert azt nem az állam működteti. A Facebook dönti el, hogy ha kommentelünk, akkor mi az, ami belefér, de a Facebook dönti el azt is, hogy ha mások rólunk kommentelnek, akkor mi az, ami nekik belefér. A hírfolyamunk a világ egy szűrt változatát mutatja meg nekünk: a Facebook a rábízott személyes adatainkból megismer minket, és nem a valóságot, hanem a valóság egy, az igényeinkhez igazított változatát mutatja meg nekünk. Azt látjuk, amire szívesen kattintunk, azért, mert a Facebooknak az az érdeke, hogy sokszor kattintsunk. De a Facebook egyre inkább nem csak arra van hatással, hogy mit mondhatunk, mit mondhatnak rólunk, vagy mi jut hozzánk el a világból, hanem arra is, hogy mi lesz körülöttünk a valóságban. A választások közeledtével itthon is kérdésként merül fel, hogy vajon milyen mértékű befolyása lehet a Facebooknak a választási eredményekre és mennyiben megengedhető, hogy a Facebook üzleti érdekektől vezérelve más hatalmi tényezőknél engedjen ilyen befolyást.

Egyrészt a közösségi média terepet ad a véleménynyilvánítás szabadságának, ezért maga is olyan pozícióban van, amelyből a polgárok véleményét korlátozni lehet. Másrészt viszont, ha az állam szabályozza a Facebookot, akkor a szabályozással közvetlenül az állam korlátozhatja a felhasználók jogait is. Egy ilyen lépéssel olyan szereplőt szorít korlátok közé, aminek saját véleménye is lehet. Minket éppen ezért inkább az állam és más hatalmi tényezők a Facebookkal kapcsolatos szabályozó tevékenysége érdekel.

A közösségi média sokféle döntést hoz: letiltanak profilokat, tartalmakat törölnek, vagy éppen ellenkezőleg, nem törölnek másokat sértő tartalmakat. Ez két problémához vezet. Az egyik probléma a döntések tartalmával, a másik a döntések átláthatóságával kapcsolatos. A Facebook néha következtelen döntéseket hoz, a felhasználó pedig nem tud utánanézni az őt érintő döntések hátterének, használja a Facebookot, de nem lát bele, hogy miért azt tesz el, ami a hírfolyamában megjelenik és nem tudja, hogy miért törölték a kommentjét. A két problémára két megoldási irány kínálkozik: meg lehet próbálni megmondani a Facebooknak, hogy hogyan döntsön (kit és mit tiltson le, töröljön), vagy el lehet ezt engedni és helyette megpróbálni olyan helyzetbe hozni a felhasználót, hogy szabad döntést hozhasson.

Mi a második irányt választottuk, mert ez az, ami felnőtként tekint a polgárokra. A közösségi média egy alkut kínál. Adatainkkal etetjük, korlátozza a véleménynyilvánítási szabadságunkat, de teret is ad a véleményünknek, ad is vissza nekünk információkat a tájékozódáshoz. **Mi a TASZ-nál úgy gondoljuk, hogy ha valós lehetőség lenne belelátni ennek az alkunak a feltételeibe, akkor mindenki képes lenne eldönteni, hogy neki személyesen mindez megéri-e vagy sem.**

Minél erőteljesebb a külső beavatkozás a Facebook működésébe, azt annál nehezebb lesz a gyakorlatban végrehajtani és annál nagyobb az esélye, hogy végül ez is a felhasználókon fog csattani. Képzeljük el, hogy a Facebooknak bírságokat kell fizetnie, ha nem törölnek bizonyos tartalmakat - ez egy profit maximalizálásra törekvő cégnél oda fog vezetni, hogy mindent törölni fognak, aminek a megítélése akár egy kicsit is kétséges. Ennek beláthatatlan következményei lehetnek a közügyek megvitatásának szabadságára, ezért mi úgy gondoljuk, hogy a szabályozásnak nem a cég belső működésére kell irányulnia, hanem a külső szabályozóknak az a dolguk, hogy a lehető legkisebb beavatkozással védjék meg a polgárokat. Ez pedig a döntések átláthatóságának kikényszerítése.

Azért, hogy a kockázatokra a döntéshozók és a szakértők figyelmét felhívjuk, közzétettük állásfoglalásunkat és bekapcsolódtunk a közösségi médiumok szabályozását érintő vitába. **Azért dolgozunk, hogy mindenkit olyan helyzetbe tudjunk hozni, hogy lehetősége legyen informált döntést hozni és valóban felhasználója legyen a közösségi médiának, ne pedig őt használják fel.**

Együtt írjuk Budapest drogstratégiáját

Két határidő járt le tavaly év végével a hazai drogpolitika területén: a kábítószermentessé tett ország ígérete és az ezt a célkitűzést tartalmazó, hatályos drogstratégia érvényessége. Míg előbbiről senki nem gondolta komolyan, hogy valaha is megvalósul, addig az új stratégia hiánya komoly problémát jelent. 2000 és 2020 között a Nemzeti Drogstratégia volt az az országgyűlési határozattal elfogadott dokumentum, amely összesítette a kábítószer-helyzet kezelésére alkalmazandó egészségügyi, szociális és rendészeti célkitűzéseket, ezekhez szemléleti és értelmezési keretet nyújtott, valamint összehangolta a területen dolgozó szervezetek munkáját. A Drogstratégiához készített kétéves akciótervek pedig tartalmazták a konkrét tevékenységeket és az azokra fordított állami forrásokat.

Az állami drogpolitikai nihil idején üdítő fejlemény, hogy a Fővárosi Önkormányzat feladatának tekinti a kábítószer-probléma kezelését és a terület munkájának koordinálására felállította a Budapesti Kábítószerügyi Egyeztető Fórumot (BKEF). Ennek tagjai a fővárosi kerületi önkormányzatok, szakmai szervezetek, az EMMI megfelelő osztályai, valamint a BRFK.

A BKEF a civil szervezeteknek is lehetőséget nyújtott, hogy pályázat útján csatlakozzanak a fővárosi drogstratégia kidolgozásáért felelős munkacsoportokba. **Drogpolitikával a kezdetektől foglalkozó szervezetként jelentkeztünk az ártalomcsökkentő és a kínálatcsökkentő munkacsoportokba, hogy a készülő stratégiában az emberi jogi és a szakmai szempontok is kellő hangsúlyt kapjanak.**

A kínálatcsökkentő munkacsoport első ülésén felvetettük azt a budapesti jogsegélyeseinktől visszatérően jelzett problémát, hogy a kannabiszt együttesen fogyasztók ellen rendszeresen indítanak büntetőeljárásokat kábítószer-terjesztőként. A jelenséget a munkacsoportot vezető BRFK rendőrfőkapitány is problémásnak ítélte, ezért joggal bízunk abban, hogy a későbbi ülések során közösen írjuk felül az indokolatlan gyakorlatot.

Gyógyászati kannabisz – sorozatot indítottunk a jó gyakorlatokról

A magyar állam ma betegek tízezreit fosztja meg annak lehetőségétől, hogy tüneteiket hatékonyan enyhítsék, és elfogadhatóbb minőségű életet éljenek. Tudományos bizonyítékok alapján már az Európai Unió is elismerte az orvosi kannabisz jótékony egészségügyi hatásait, a kormánynak viszont fontosabb az ideológia, mint az emberek egészsége.

A kutatások alapján a kannabisz többek között olyan krónikus betegségek esetén alkalmazható, mint a rákos megbetegedések, a neuropátiás fájdalom, a HIV vagy a hepatitis C fertőzés, a sclerosis multiplex, az epilepszia és az Alzheimer-kór. Azokban az országokban, ahol nem elérhető a gyógyászati kannabisz, a betegek törvénysértésre kényszerülnek és az orvosaik elől is kénytelenek eltitkolni, hogy öngyógyításra kannabiszt használnak.

Mivel ők jobb híján az utcáról szerzik be a sokszor kétes minőségű kannabiszt, a szennyezőanyagok jelenléte és az ismeretlen összetétel egészségügyi kockázatot jelent a számukra. Nem megnyugtató az sem, hogy esetükben elmarad az előzetes állapotfelmérés, az orvosi felügyelet és az utánkövetés is. Mások pedig a kannabisz helyett kevésbé hatékony, és az egészségükre veszélyesebb gyógyszerekkel igyekeznek enyhíteni a tüneteiket.

Két évtizede foglalkozunk a gyógyászati kannabisz témájával. Kiadványokat jelentettünk meg a kannabisz orvosi célú alkalmazásáról, igénylésének menetéről. Interjúkat készítettünk olyan betegekkel, akik titokban kannabiszt használnak tüneteik enyhítésére és jogi segítséget nyújtottunk súlyos betegeknek, akik ellen kannabisz birtoklása miatt indítottak eljárást. Ez idő alatt minden földrészén indultak orvosi kannabisz programok, és könyvtárnyi tudományos bizonyíték született a terápiák hatékonyságáról.

Nem kérdés, hogy idővel Magyarországon is elérhetővé válik a gyógyászati kannabisz a betegek számára. A kérdés az, hogy ez mikor és hogyan valósul meg, és addig hány betegnek kell fölöslegesen szenvednie. A jó gyakorlatokat ismertető sorozatunkkal azt célozzuk, hogy belátható időn belül a magyar betegek is jól működő orvosi kannabisz program keretein belül juthassanak hozzá a gyógyszerükhöz.

Képviseljük a Pegasus-ügyben megfigyelteteket

A júliusban kirobbant Pegasus-ügy joggal homályosított el minden más adatvédelmi jellegű témát az év hátralévő részében. A magyar Direkt36 újságírói és nemzetközi partnereik ugyanis egy 50.000 telefonszámot tartalmazó, kiszivárgott adatbázis alapján azt tárták fel, hogy autoriter rezsimek tömegesen figyelnek meg ellenzékieket, újságírókat, üzletembereket, és általában véve bárkit, aki tőlük független, kritikát fogalmazhat meg, és ezért veszélyt jelenthet a hatalmukra. Mindehhez az izraeli NSO Group Pegasus nevű katonai kémsoftverét használják, amely észrevétlenül telepíthető és minden adat kinyerhető vele a célszemély telefonjáról: bekapcsolható a mikrofonja vagy a kamerája, amelyek innentől lehallgatókészülékként funkcionálnak, áttekinthető az összes fényképe, emailje, teljes közösségi médiás tevékenysége. **A Pegasus-szal megcélzottak listáján 300 magyar telefonszám szerepelt: olyan magyar embereké, akiket nyilvánvalóan a magyar kormány figyelt meg vagy szeretett volna megfigyelni, hiszen a kiberfegyvert csak államok vehetik meg, és mert semelyik másik államnak nem állhat észszerűen érdekében, hogy a kormány számára kellemetlen embereket tömegesen figyeljen.**

Az ügy ismét ráirányította a figyelmet a magyarországi nemzetbiztonsági célú megfigyelések problémájára, amelynek a lényegét Pintér Sándor belügyminiszter is összefoglalta, amikor kijelentette, hogy ma Magyarországon minden megfigyelés törvényesen zajlik. Ennek azonban sajnos nem az az oka, hogy a magyar szolgálatok teljes mértékben betartanak egy szigorú szabályrendszert – ellenkezőleg, a megfigyelés jogi keretei olyan tágak, hogy azok között szinte lehetetlen jogellenesen megfigyelni bárkit is.

A TASZ-nál régóta mindent megteszünk azért, hogy a megfigyelések jogi szabályozását az alapjogokat tiszteletben tartó irányba mozdítsuk el. **Már a Pegasus-ügy előtt is többeket képviseltünk perben, akikről jogosan feltételezhetjük, hogy politikailag motivált titkosszolgálati megfigyelés áldozatai lettek, bármilyen valós nemzetbiztonsági érdek fennállása nélkül. Most is így tettünk: többféle eljárást indítottunk a Belügyminisztérium alá tartozó Alkotmányvédelmi Hivatallal (AH) és a Külgazdasági és Külügyminisztérium alá tartozó Információs Hivatallal (IH) szemben, hogy ezekre a visszaessékakra fény derüljön, és ügyfeleinknek igazságot szolgáltatassunk. Az eljárásokat miniszteri, parlamenti bizottsági szinten, az ombudsman, valamint a NAIH előtt indítottuk.**

Ha ezekben az eljárásokban nem érünk el sikert, a strasbourgi Emberi Jogok Európai Bírósága (EJEB) elé vesszük az ügyeket és újra kimondatjuk, hogy a titkosszolgálatok magyar szabályozásában nem érvényesül semmilyen, az érintettek számára rendelkezésre álló kontroll – vagyis a magyar szabályozás rendszerszinten sérti mindenki jogait, hiszen bárki válhat megfigyelés célpontjává.

Mivel a visszaéléseknek több nemzetközi vonatkozása is van – a kémprogramot izraeli cég gyártotta és Magyarországon élő uniós állampolgárt is megcélzottak vele – **nemzetközi szinten is eljárásokat indítottunk az Európai Bizottság, az izraeli Legfőbb Ügyészség és az Emberi Jogok Európai Bírósága előtt.**

Megvédjük az állampolgárok magánszféráját

Minden jogállam alapvető elve, hogy az állam az állampolgár számára átlátható, az állampolgár privát szférája azonban az államnak – jogszerű indok nélkül – átláthatatlan. A Pegasus-ügy mellett Magyarország idén sajnos több más területen is távolodott ettől az ideális helyzettől.

Január 1-jétől szinte a teljes államigazgatásban, március 1-jétől pedig az egészségügyben is bevezették a megbízhatósági vizsgálatokat, amelyek keretében a rendőrség belső elhárítása, a Nemzeti Védelmi Szolgálat elvileg szűrőpróbaszerűen vizsgálhatja az érintett dolgozókat, főként korrupcióra való hajlandóságukat – gyakorlatilag azonban titkosszolgálati eszközkészletet kapott dolgozók ezreinek a megfigyelésére, homályos célokból. Bár a korrupció elleni küzdelem nyilvánvalóan fontos cél, súlyosan aránytalan és jogsértő, hogy az NVSZ akár a munkaszerződések teljesítésének ellenőrzésére is telepíthet lehallgatókészüléket több ezer dolgozó irodájába. **Az alkotmányellenes jogkorlátozás miatt panasszal fordultunk az Alkotmánybírósághoz.**

Szintén 2021-es fejlemény, hogy szeptember 1-jétől törvény kötelezi a szállasadókat arra, hogy vendégeik bejelentkezésekor egy központi adatbázisba, a Magyar Turisztikai Ügynökség által biztosított tárhelyre továbbítsák a vendégek személyazonosító és egyes további személyes adatait. Magyarország, vagy az EGT tagállamok más állampolgárainak esetében az adatok a feltöltést követő év végéig szerepelnek az adatbázisban,

de minden más külföldi esetében a megőrzési idő 5 év. **A TASZ szerint egy ekkora, személyes adatokból álló adatbázis működtetésére nem elégséges indok, hogy arra „valamikor szükség lehet” bűnüldözési és egyéb közérdekű célok védelmében. A készletező adathalmaz minden szállóvendéget potenciális bűnözőként kezel, ami sérti az emberi méltóságukat.** A rendőrség hozzáférését az adatbázishoz érdemben semmi sem korlátozza: a törvény nem állít fel kritériumokat arra vonatkozóan, hogy mikor megengedett az adatlekérés. Miközben pedig a törvény átláthatóvá teszi a vendégeket, a megfigyelés átláthatóságát nem garantálja. A törvény ugyanis nem várja el, hogy a rendszer naplózza a lefuttatott kereséseket, az esetleges találatokat. A szabályozás a vendégek jogait és a szállásadók jogos érdekeit egyaránt sérti, ezért döntöttünk úgy, hogy fellépünk a készletező adatkezeléssel szemben. Adatvédelmi pert indítunk egy szállásadóval szemben, annak érdekében, hogy végül az Alkotmánybíróságon támadhassuk meg a jogsértő jogszabályt.

Akik nélkül nem menne

A TASZ évről-évre gyarapodó önkéntes csapata számos területen segíti a szervezet munkáját. Az Ő “láthatatlan”, de nélkülözhetetlen munkaóráikra támaszkodunk a háttérkutatások elvégzésekor, a fordításokban vagy a videóink feliratozásában csakúgy, mint rendezvényeink lebonyolításakor, vagy jogsegély alkalmaink meghirdetésében. Önkéntesek segítenek abban, hogy a kiadványaink vagy közösségi média felületeink ne csak hasznosak, hanem mutatók is legyenek, hogy a SZABAD-díj jelöltek és az ügyfeleinket méltó portréban mutathassuk be. Önkéntesek dolgoznak a kezünk alá adminisztratív vagy hatalmas monotónia-tűrést igénylő feladatokban. Önkéntesek segítenek a tüntetések monitorozásában vagy a rendezvények megőrkítésében, a fordítószoftver karbantartásában, és az angol nyelvi lektorálásban.

Az önkéntességnek viszont vannak korlátai, hiszen ezek a mi nagyszerű és elhivatott támogatóink is dolgoznak vagy tanulnak, sokszor családot tartanak fenn, vagy más kötelezettségekkel rendelkeznek. Ezért a TASZ csapatában megérett a gondolat, hogy egy hosszabb távú, fix elköteleződéssel járó, heti 10 órás együttműködést, egy teljes tanéven átívelő gyakornoki programot indítsunk. A program hatalmas érdeklődés mellett, többszörös túljelentkezéssel indult. A három sikeres gyakornokot többkörös felvételi beszélgetés során választották ki maguknak a projekt munkatársak, és az Ősz folyamán már meg is kezdték a közös munkát.

Kiemelt szempont volt számunkra, hogy a gyakornokaink folyamatos mentorálás és visszajelzések mellett tanulhassanak és érdemi, értelmes, a jogsegélykérő ügyfeleink számára közvetlenül is hasznos szakmai munkába kapcsolódhassanak be. Ennek elsődleges terepe az e-mailes jogsegélyezés lett, hiszen itt a kollégák védőkötelékével biztosítva, valós élethelyzetek és jogi problémák megoldása a feladat.

A gyakornoki program ösztöndíjas. Folyamatos fejlesztése mellett abban bízunk, hogy a TASZ évről-évre hatalmas szakmai fejlődési lehetőséget tud biztosítani a tehetséges, de kevésbé jó vagyoni helyzetű, kisebbségi származású, vagy más szempontból marginalizált csoportok ifjú jogászainak is, hogy hatékonyan védhessék az emberi jogokat.

A TASZ számokban

- 1500 alkalommal adtunk telefonon jogsegélyt
- 2685 személynek adtunk e-mailben jogsegélyt
- Közel 2000 magánszemélytől 67.032.078 forint támogatást kaptunk, ez 32%-os növekedés az előző évhez képest
- 2866-an ajánlották fel nekünk a személyi jövedelemadójuk 1%-át, összesen 26.397.347 forintot kaptunk, ez 12%-os növekedés 2020-hoz képest
- 2021 végén összesen 204 folyamatban lévő ügyünk volt

Támogatások felhasználásának részletezése – az adatok ezer ft-ban

Támogatási program elnevezése	1. OR2020-75858; Intézményi támogatás 2019-2021
Támogató megnevezése	Open Society Foundations
Támogatás forrása	nemzetközi forrás
Támogatás időtartama	2019-01-01 - 2021-12-31
Támogatás összege tárgyévire (ezer Ft)	49,515
tárgyévben felhasznált összeg (ezer Ft)	50,394
tárgyévben folyósított összeg (ezer Ft)	52,662
támogatás típusa	vissza nem térítendő

Tárgyévben felhasznált összeg részletezése jogcímenként

személyi (ezer Ft)	34,303
dologi (ezer Ft)	14,078
felhalmozási (ezer Ft)	2,013
Összesen	50,394

Támogatás tárgyévi felhasználásának szöveges bemutatása

Az intézményi támogatás keretében a munkavállalók bérköltsége, azok terhei kerültek kifizetésre, valamint dologi jogcímen az iroda fenntartásával, az iroda működésével valamint a projektek és a kommunikációs tevékenységhez kapcsolódó költségek kerültek elszámolásra.

Az üzleti évben a támogatásból megvalósított tevékenységek bemutatása

Politikai Szabadságjogi, Magánszféra- és Egyenlőségprojektjében végzett tevékenységek valósultak meg a forrásból. Ilyen tevékenységek a jogsegélyezés, állami tevékenységek emberi jogi alapú monitorozása, jogi képviselőhöz végzett kutatómunka, valamint a polgárok számára nyújtott jogtudatosítás. Emellett szintén a forrásból valósultak meg az emberi jogok népszerűsítésével kapcsolatos kommunikációs feladatok, így a sajtóban való megjelenésünk szervezése, a saját felületeinken megjelenő anyagok elkészítése, a kampányok lebonyolítása. A regionális program munkáját részben ez a támogatás fedezte.

Támogatási program elnevezése	2. OR2020-70511; Rendkívüli intézményi támogatás 2020-2021
Támogató megnevezése	Open Society Foundations
Támogatás forrása	nemzetközi forrás
Támogatás időtartama	2020-06-01 - 2021-06-01
Támogatás összege tárgyévire (ezer Ft)	10,787
tárgyévben felhasznált összeg (ezer Ft)	10,543
tárgyévben folyósított összeg (ezer Ft)	-
támogatás típusa	vissza nem térítendő

Tárgyévben felhasznált összeg részletezése jogcímenként

személyi (ezer Ft)	10,543
dologi (ezer Ft)	-
felhalmozási (ezer Ft)	-

Összesen	10,543
----------	--------

Támogatás tárgyévi felhasználásának szöveges bemutatása	A koronavírus járványhoz kapcsolódó jogtudatosító tevékenységek, jogsegélyezésen, illetve a jogállamiság védelméhez kapcsolódó feladatokat végző munkavállalók bérköltségei, illetve ezek terhei, szakértők megbízási díjai, valamint általános adminisztratív költségek kerültek elszámolásra.
---	---

Az üzleti évben a támogatásból megvalósított tevékenységek bemutatása	A szervezet koronavírus járvánnyal kapcsolatos tevékenysége részben e támogatásból valósult meg. Ideértendő a jogállamiságot érintő intézkedésekre irányuló tevékenység, a megnövekedett számú jogsegély megválaszolása, illetve a tájékoztató anyagok elkészítése és terjesztése, valamint a sérülékeny csoportok érdekeinek képviselete. Az egyedi megkeresésekre adott válaszok mellett általános, közérthető tájékoztatókat is közzé tettünk az oldalunkon azért, hogy a polgárok a szabályok ismeretében tudjanak döntéseket hozni. Feldolgoztunk minden jelentősebb szabályozást, olyanokat is, amikkel eddig a szervezet nem foglalkozott, például munkajogi témájú tájékoztatókat is készítettünk. 5000-nél több, járványhoz kapcsolódó jogsegélyt válaszoltunk meg, a tájékoztató anyagainkat pedig több százezren használták. Több információs anyagot készítettünk a járványhoz kapcsolódó információk megosztása, illetve figyelem felhívás céljából (podcast, videók).
---	---

Támogatási program elnevezése	3. OR2019-60962; Strengthening organizational capacities for social base building and fundraising from local sources
Támogató megnevezése	Open Society Foundations
Támogatás forrása	nemzetközi forrás
Támogatás időtartama	2019-10-01 - 2021-09-30
Támogatás összege tárgyévre (ezer Ft)	7,526
tárgyévben felhasznált összeg (ezer Ft)	7,347
tárgyévben folyósított összeg (ezer Ft)	5,173
támogatás típusa	vissza nem térítendő

Tárgyévben felhasznált összeg részletezése jogcímenként	
személyi (ezer Ft)	3,065
dologi (ezer Ft)	4,098
felhalmozási (ezer Ft)	184
Összesen	7,347

Támogatás tárgyévi felhasználásának szöveges bemutatása	Szervezet adományszervező, önkéntes koordinációval foglalkozó valamint kommunikációs munkatársak bére és azok terhei, valamint a forrásteremtéssel és adományszervezéssel kapcsolatos dologi költségek kerültek elszámolásra.
---	---

Az üzleti évben a támogatásból megvalósított tevékenységek bemutatása	A szervezet ebből a forrásból végezte a rendszeres és egyszeri magánadományozók toborzására vonatkozó tevékenységét. Idetartoznak az önkéntesek toborzásával és koordinációjával kapcsolatos tevékenységek is. Az emberi jogok minél szélesebb körrel való megismertetése céljából kommunikációs anyagokat adtunk ki, ismeretterjesztő anyagokat készítettünk, rendszeresen beszámoltunk a tevékenységünkről a sajtóban és a saját felületeinken (honlap, Facebook, Instagram, YouTube). A #többköttössze kampányunkat részben ebből a forrásból hoztuk létre.
---	--

Támogatási program elnevezése

4. Media Defence - Defending media freedom in Hungary – a continued complex approach

Támogató megnevezése	Media Legal Defence Initiative (MLDI)
Támogatás forrása	nemzetközi forrás
Támogatás időtartama	2020-12-01 - 2021-11-30
Támogatás összege tárgyévire (ezer Ft)	10,279
tárgyévben felhasznált összeg (ezer Ft)	10,345
tárgyévben folyósított összeg (ezer Ft)	9,913
támogatás típusa	vissza nem térítendő

Tárgyévben felhasznált összeg részletezése jogcímenként

személyi (ezer Ft)	7,046
dologi (ezer Ft)	3,299
felhalmozási (ezer Ft)	-
Összesen	10,345

Támogatás tárgyevi felhasználásának szöveges bemutatása	A projektben dolgozó munkatársak bérköltsége, ügyvédi költségek, perköltségek lettek elszámolva a projekt terhére.
---	--

Az üzleti évben a támogatásból megvalósított tevékenységek bemutatása	Információszabadság és szólásszabadság ügyekben nyújtottunk peres képviseletet újságírók számára, illetve olyan polgárok számára, aki a helyi nyilvánosság megteremtéséhez járultak hozzá. A projekt során összesen 30 ügyben nyújtunk jogi segítséget, képviseletet. A jogi ügyekhez kapcsolódóan kutatómunkát, illetve a képviselethez kapcsolódó egyéb feladatokat végeztünk.
---	--

Támogatási program elnevezése

5. Digital Freedom Fund - Surveillance litigation, Ensuring remedy - state surveillance cases in Hungary

Támogató megnevezése	Digital Freedom Fund
Támogatás forrása	nemzetközi forrás
Támogatás időtartama	2021-2023
Támogatás összege tárgyévire (ezer Ft)	425
tárgyévben felhasznált összeg (ezer Ft)	425
tárgyévben folyósított összeg (ezer Ft)	3,130
támogatás típusa	vissza nem térítendő

Tárgyévben felhasznált összeg részletezése jogcímenként

személyi (ezer Ft)	314
dologi (ezer Ft)	111
felhalmozási (ezer Ft)	-
Összesen	425

Támogatás tárgyévi felhasználásának
szöveges bemutatása

A projekthez tartozó ügyeken dolgozó munkatársak bérköltségeit, illetve ügyvédi óradíjakat számoltuk el.

Az üzleti évben végzett főbb
tevékenységek és programok bemutatása

A projektben három, a Pegasus-botrány kitörése előtt indult jogi eljárásban való képviselettel törekszünk érvényt szerezni a személyes adatok védelmének egy jogszabályi hiányosságból fakadó jogérvényesítési nehézség leküzdésével.

Támogatási program elnevezése**6. Europe for Citizens Programme - 2018-1390/001-001,
European Democracy Network**

Támogató megnevezése	Citizens for Europe	
Támogatás forrása	nemzetközi forrás	
Támogatás időtartama	2019-02-14-2021-05-29	
Támogatás összege tárgyévre (ezer Ft)		969
tárgyévben felhasznált összeg (ezer Ft)		976
tárgyévben folyósított összeg (ezer Ft)		1,498
támogatás típusa	vissza nem térítendő	

Tárgyévben felhasznált összeg részletezése jogcímenként

személyi (ezer Ft)	534
dologi (ezer Ft)	442
felhalmozási (ezer Ft)	-
Összesen	976

Támogatás tárgyévi felhasználásának
szöveges bemutatása

A program lezárásához kapcsolódó személyi költségek lettek elszámolva a projekt terhére.

Az üzleti évben a támogatásból
megvalósított tevékenységek bemutatása

A TASZ hét európai partner szervezettel együtt vett részt a projekt megvalósításában 2020-ban. A program 16 aktivista részvételével zajlott, akik európai országokban vagy Európával szomszédos államokban tevékenykednek és foglalkoznak azokkal a kihívásokkal, amiket a nacionalizmus Európa-szerte megfigyelhető újjáéledése, a szűkülő demokratikus tér és az alapvető jogok visszaszorulása támaszt.

Támogatási program elnevezése**07. EU REC-AG - 2020-2021 - Evaluation, monitoring and
motivation of voter mobilization campaigns by civil society
organizations**

Támogató megnevezése	European Commission
----------------------	---------------------

Támogatás forrása	nemzetközi forrás	
Támogatás időtartama	2020-01-06 - 2022-02-05	
Támogatás összege tárgyévire (ezer Ft)		2,463
tárgyévben felhasznált összeg (ezer Ft)		2,463
tárgyévben folyósított összeg (ezer Ft)		-
támogatás típusa	vissza nem térítendő	

Tárgyévben felhasznált összeg részletezése jogcímenként

személyi (ezer Ft)	2,450
dologi (ezer Ft)	13
felhalmozási (ezer Ft)	-
Összesen	2,463

Támogatás tárgyévi felhasználásának szöveges bemutatása

A programhoz kapcsolódó tevékenységek megvalósításának költségei, utazási és személyi költségek lettek elszámolva a projekt terhére.

Az üzleti évben a támogatásból megvalósított tevékenységek bemutatása

A projekt keretében a 2019-es választásokon aktív közéleti szerepet játszó polgárokkal készítettünk felmérést a tevékenységükről. A felmérést követően a résztvevők számára képzéseket nyújtottunk a részvételi jogaikkal, illetve más aktív polgársággal kapcsolatos jogi témákban. A projektnek további célkitűzése, hogy a bevont aktív polgárok jó gyakorlatokat osszanak meg egymással. A 2021-ben megvalósuló választási jogi műhelyeinket, illetve a jogtudatosító választási oldalunk, a választasz.hu frissítését is e pályázatból valósítottuk meg.

Támogatási program elnevezése

08. IFEX

Támogató megnevezése	IFEX Network Building Grant	
Támogatás forrása	nemzetközi forrás	
Támogatás időtartama	2020-06-01 - 2021-05-31	
Támogatás összege tárgyévire (ezer Ft)		3,582
tárgyévben felhasznált összeg (ezer Ft)		3,582
tárgyévben folyósított összeg (ezer Ft)		6,226
támogatás típusa	vissza nem térítendő	

Tárgyévben felhasznált összeg részletezése jogcímenként

személyi (ezer Ft)	3,095
dologi (ezer Ft)	487
felhalmozási (ezer Ft)	-
Összesen	3,582

Támogatás tárgyévi felhasználásának szöveges bemutatása

A programhoz kapcsolódó tevékenységek megvalósításának költségei, utazási és személyi költségek lettek elszámolva a projekt terhére.

Az üzleti évben a támogatásból megvalósított tevékenységek bemutatása

A projekt során felmérést készítettünk a független sajtótermékek képviselőivel a sajtószabadság hazai megvalósulásáról, a munkájuk akadályairól, különös tekintettel a járványhelyzetre és a korlátozásokra (sajtókutatás). A projekt további részében kutatási jelentést, valamint a kutatás eredménye alapján pedig az újságírók munkáját segítő, forrásvédelem témájú aloldalt és videót készítettünk. A résztvevő újságírókkal kerekasztalon tárgyaltuk meg a munkájuk elvégzéséhez szükséges feltételeket. A kutatás eredményeiről a sajtóban beszámoltunk.

Támogatási program elnevezése

09. Bertha Fellowship Programme

Támogató megnevezése

Bertha Foundation

Támogatás forrása

nemzetközi forrás

Támogatás időtartama

2020-09-01-2022-08-31

Támogatás összege tárgyévre (ezer Ft)

13,764

tárgyévben felhasznált összeg (ezer Ft)

13,764

tárgyévben folyósított összeg (ezer Ft)

14,688

támogatás típusa

vissza nem térítendő

Tárgyévben felhasznált összeg részletezése jogcímenként

személyi (ezer Ft)

13,527

dologi (ezer Ft)

237

felhalmozási (ezer Ft)

-

Összesen

13,764

Támogatás tárgyévi felhasználásának szöveges bemutatása

A támogatás terhére két kezdő jogász bérköltsége, valamint az ő mentorálásukhoz kapcsolódó személyi költségek, képzési költségek illetve iroda használattal kapcsolatos költségek kerültek elszámolásra.

Az üzleti évben a támogatásból megvalósított tevékenységek bemutatása

A fellowship program célja, hogy kezdő jogászok lehetőséget kapjanak arra, hogy két évig emberi jogi szervezetnél szerezzenek tapasztalatot. A TASZ-nál két jogász dolgozik a Magánszféra- és az Egyenlőség Projektekben. A két jogásznak rendszeresen nyújt mentorálást a szervezet két tapasztalt munkatársa. A fellowok résztvesznek jogsegélyezésben, stratégiai pereskedésben és jogtudatosító tevékenységben is.

Támogatási program elnevezése

10. Sigrid Rausing Trust - Intézményi támogatás 2019-2021

Támogató megnevezése

Sigrid Rausing Trust

Támogatás forrása

nemzetközi forrás

Támogatás időtartama

2019-01-01-2021-12-31

Támogatás összege tárgyévre (ezer Ft)

61,351

tárgyévben felhasznált összeg (ezer Ft)

61,349

tárgyévben folyósított összeg (ezer Ft)

61,406

támogatás típusa

vissza nem térítendő

Tárgyévben felhasznált összeg részletezése jogcímenként

személyi (ezer Ft)	55,788
dologi (ezer Ft)	4,693
felhalmozási (ezer Ft)	868
Összesen	61,349

Támogatás tárgyévi felhasználásának szöveges bemutatása

Az intézményi támogatás keretében munkavállalók bérköltsége, azok terhei kerültek kifizetésre, valamint az iroda működésével valamint a projektek és a kommunikációs tevékenységhez kapcsolódó költségek kerültek elszámolásra.

Az üzleti évben a támogatásból megvalósított tevékenységek bemutatása

A TASZ Politikai Szabadságjogi, Magánszféra- és Egyenlőségprojektjében végzett tevékenységek valósultak meg a forrásból. Ilyen tevékenységek a jogsegélyezés, állami tevékenységek emberi jogi alapú monitorozása, jogi képviselőhez végzett kutatómunka, valamint a polgárok számára nyújtott jogtudatosítás. Emellett szintén a forrásból valósultak meg az emberi jogok népszerűsítésével kapcsolatos kommunikációs feladatok, így a sajtóban való megjelenésünk szervezése, a saját felületeinken megjelenő anyagok elkészítése, a kampányok lebonyolítása. A regionális program munkáját részben ez a támogatás fedezte.

Támogatási program elnevezése**11. Magnet KAP 2021 - KAP/21/2021**

Támogató megnevezése	Magnet Bank
Támogatás forrása	más gazdálkodó
Támogatás időtartama	2020-01-01 - 2020-12-31
Támogatás összege tárgyévre (ezer Ft)	1,016
tárgyévben felhasznált összeg (ezer Ft)	1,016
tárgyévben folyósított összeg (ezer Ft)	1,016
támogatás típusa	vissza nem térítendő

Tárgyévben felhasznált összeg részletezése jogcímenként

személyi (ezer Ft)	1,016
dologi (ezer Ft)	-
felhalmozási (ezer Ft)	-
Összesen	1,016

Támogatás tárgyévi felhasználásának szöveges bemutatása

Személyi költségek fedezésére fordítottuk.

Az üzleti évben a támogatásból megvalósított tevékenységek bemutatása	A projekt meghatározásakor azt tűztük ki célul, hogy minél szélesebb körben érjük el a polgárokat jogtudatosító anyagjainkkal, annak érdekében, hogy tisztában legyenek a jogaikkal és segítsük a döntéshozatalukat a folyamatosan változó jogszabályi környezetben. A pályázati összegből fundraising és kommunikációs területen dolgozó munkatárs bérét fedeztük, aki azért felelt, hogy a projekt céljaihoz illeszkedő tevékenységek megvalósuljanak.
---	--

Támogatási program elnevezése

12. Protecting the Right to Protest

Támogató megnevezése	Wellspring Philanthropic Fund (re-granted by INCLO)
Támogatás forrása	nemzetközi forrás
Támogatás időtartama	2021-01-01 - 2022-12-31
Támogatás összege tárgyévire (ezer Ft)	10,556
tárgyévben felhasznált összeg (ezer Ft)	10,567
tárgyévben folyósított összeg (ezer Ft)	10,726
támogatás típusa	vissza nem térítendő

Tárgyévben felhasznált összeg részletezése jogcímenként

személyi (ezer Ft)	10,437
dologi (ezer Ft)	130
felhalmozási (ezer Ft)	-
Összesen	10,567

Támogatás tárgyévi felhasználásának szöveges bemutatása	A támogatást a gyülekezési jogot támogató munkákhoz kapcsolódó bérköltségekre használtuk fel.
---	---

Az üzleti évben a támogatásból megvalósított tevékenységek bemutatása	A politikai szabadságjogi projekt rendszeresen közzé tesz a gyülekezési jog gyakorlását segítő jogtudatosító anyagokat. Jelentősebb demonstrációk esetén ún. forródrótot működtetünk, amelyen keresztül az állampolgárok választ kapnak jogi kérdéseikre. Továbbá jogi tanácsadást is végzünk aktív polgárok, mozgalmak számára, emellett képviselőket is nyújtunk a jogaikban megsértett polgárok számára.
---	---

Támogatási program elnevezése

13. Track the Trackers: COVID Tracker Applications Litigation; Contact tracing in the EU: Lessons to be learned for the future use of technology in fighting societal challenges

Támogató megnevezése	Civil Liberties Union for Europe (Liberties)
Támogatás forrása	nemzetközi forrás
Támogatás időtartama	2020-06-01 - 2021-03-31; 2021-04-01-2021-10-05
Támogatás összege tárgyévire (ezer Ft)	1,991
tárgyévben felhasznált összeg (ezer Ft)	2,082
tárgyévben folyósított összeg (ezer Ft)	990
támogatás típusa	vissza nem térítendő

Tárgyévben felhasznált összeg részletezése jogcímenként

személyi (ezer Ft)	1,638
dologi (ezer Ft)	444
felhalmozási (ezer Ft)	-
Összesen	2,082

Támogatás tárgyévi felhasználásának
szöveges bemutatása

A projekt keretein belül a támogatást a releváns munkatársak bérére és kommunikációs módszerek költségeinek fedezésére fordítottuk.

Az üzleti évben a támogatásból
megvalósított tevékenységek bemutatása

A támogatási forrás egyik programjában a TASZ arra vállalkozott, hogy közérdekű adat-igénylésekkel (adott esetben akár perléssel is) információkat gyűjt a Magyarországon működtetett vagy működtetni tervezett, a koronavírus-járvány kapcsán bevezetett mobiltelefonos applikációkról. A másik projekt keretében a TASZ a Liberties-zel együttműködésben a Magyarországon működtetett, a koronavírus-járvány alatt kifejlesztett VírusRadar kontaktkutató applikációt vizsgálta, hogy felderítse annak alapjogi és társadalmi és szociális hatásait.

Támogatási program elnevezése**14. Bertha Impact Opportunity - Parents Voice: Advocating for Independent Living**

Támogató megnevezése	Bertha Foundation
Támogatás forrása	nemzetközi forrás
Támogatás időtartama	2021-01-01 - 2021-12-31
Támogatás összege tárgyévre (ezer Ft)	5,805
tárgyévben felhasznált összeg (ezer Ft)	5,805
tárgyévben folyósított összeg (ezer Ft)	5,805
támogatás típusa	vissza nem térítendő

Tárgyévben felhasznált összeg részletezése jogcímenként

személyi (ezer Ft)	4,764
dologi (ezer Ft)	1,041
felhalmozási (ezer Ft)	-
Összesen	5,805

Támogatás tárgyévi felhasználásának
szöveges bemutatása

A támogatás terhére a projektben résztvevő munkatársak bére, szakértői díjak, találkozók költségei kerülnek elszámolásra.

Az üzleti évben a támogatásból
megvalósított tevékenységek bemutatása

A projekt során érintetti csoport és szakértők bevonásával dolgoztuk ki a súlyosan és halmozottan fogyatékos emberek támogatott lakhatása megvalósításának koncepcióját. Továbbá tapasztalat átadással támogattuk a súlyos és halmozottan fogyatékos emberek és családjaik érdekérvényesítési törekvéseit annak érdekében, hogy a főváros egyik kerületében ilyen támogatott lakhatás megvalósuljon. Emellett a folyamatról, s a kapcsolódó stratégiai perről dokumentumfilmet forgatunk.

Támogatási program elnevezése	15. 2018-1-0379: Reclaim our Civil Space! From local to European
Támogató megnevezése	EEA and Norway Grants Fund
Támogatás forrása	nemzetközi forrás
Támogatás időtartama	2020-08-01 - 2023-07-31
Támogatás összege tárgyévre (ezer Ft)	8,321
tárgyévben felhasznált összeg (ezer Ft)	8,328
tárgyévben folyósított összeg (ezer Ft)	9,218
támogatás típusa	vissza nem térítendő
Tárgyévben felhasznált összeg részletezése jogcímenként	
személyi (ezer Ft)	6,489
dologi (ezer Ft)	885
felhalmozási (ezer Ft)	954
Összesen	8,328
Támogatás tárgyévi felhasználásának szöveges bemutatása	A támogatás terhére szakmai munkatársak bérét számoltuk el az Egyenlőség, a Politikai Szabadságjogi és a Magánszféra projektből, a képzési koordinátor, illetve kommunikációs és adminisztratív munkatársak bérköltségét.
Az üzleti évben a támogatásból megvalósított tevékenységek bemutatása	A projekt 2020 augusztusától indult, melynek részeként workshopot tartottunk a résztvevő külföldi szervezetek számára a mi emberi jogi témájú, illetve kommunikációs műhelyeink tapasztalataiból, az ilyen események módszertanáról. Emellett megkezdtük és folyamatosan dolgozunk további műhelyek tematikájának kidolgozását, például fogyatékos emberek és szüleik számára. A projekt keretében 2021-ben 10 műhely valósult meg részben online, részben offline formában, amin összesen 82 fő vett részt. A projekt teljes ideje alatt eddig 156 fő részvételével 21 műhely valósult meg.

Támogatási program elnevezése	16. Brit Nagykövetség - Szabad-díj
Támogató megnevezése	Brit Nagykövetség / British Embassy
Támogatás forrása	nemzetközi forrás
Támogatás időtartama	2021-09-16
Támogatás összege tárgyévre (ezer Ft)	500
tárgyévben felhasznált összeg (ezer Ft)	500
tárgyévben folyósított összeg (ezer Ft)	500
támogatás típusa	vissza nem térítendő
Tárgyévben felhasznált összeg részletezése jogcímenként	
személyi (ezer Ft)	0
dologi (ezer Ft)	500

felhalmozási (ezer Ft)	0
Összesen	500

Támogatás tárgyévi felhasználásának szöveges bemutatása	A támogatás terhére a Szabad-díjátadó eseményünk helyszínének bérleti díjának egy részét számoltuk el.
---	--

Az üzleti évben a támogatásból megvalósított tevékenységek bemutatása	A Szabad-díj létrehozásával minden évben megünnepeljük az aktív állampolgárokat. 2021-ben személyesen, a Stopper úszóház rendezvénytermében valósíthattuk meg az eseményt. A teljes kommunikációs és adománygyűjtő csapat és önkénteseink együtt dolgoztak az esemény megvalósításán, amelyet szeptember 17-én még élőben is közvetítettünk. Az ünnepségen minden jelölt a személyes történetéről beszélt egy szakmai segítséggel előkészített beszédben.
---	---

Budapest, 2022. április 20.

A Társaság a Szabadságjogokért egyesület tagsága a számviteli és a szakmai beszámolót a 2022. május 25. napján tartott közgyűlésén elfogadta.

dr. Kapronczay Stefánia
ügyvezető igazgató